

**Ioannis De Lvgo Hispalensis, Societatis Iesv, S. R. E. Tit.
S. Balbinæ Presbyteri Cardinalis, Dispvtationes
Scholasticæ, Et Morales De Virtvte Fidei Divinæ**

Lugo, Juan de

Lugduni, 1656

III. De absolutione ab hæresi, & excommunicatione ob hæresim contracta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81031](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-81031)

An incuria propriam hæretici externi, qui cum hæreticus sit, hanc censurā transcribit hæretes; & (ut fieri solet) dū scribit eas hæretici ex- ore profari, quia id non est assurere, sed quasi di- hæretico sit rigore manum, ne eret in scribendo. Quod idem transcribit hæretico si legendo librum hæretici, verba profera, & reser, & dum easdem hæretes, quas ipse in mente habet, ut cum scribit eis ore aliis, quos affert, docet idem Sanchez vbi suprà num. 13. Quod autem de scribente dicitur, intelligi debet de scribente, qua aliis hæreticus dicit, vel transcribere ex eius libro: si enim scriberet ex propria mente, proculdubio incureret censuram etiam si voces non formaret, quia iam scripto saltem loam silentem preferret.

40 *Inferat decimò, nec hanc censuram incurre- Hanc censuram, qui cum solūm dicit se habere propositum re- ram non in- linqendi potest fidem Catholica, ita Sanchez currit, qui so- ubi suprà num. 22. Quod difficile videri posset lām dicit se quomodo non exprimatur tunc sufficienter insu- habere pro- fitem reiñit mitas saltem fidei interne. De hoc ramen dixi quendipotest latius suprà disp. 14. sct. 5. vbi ostendimus, licet fidem Catho- licam.*

Hoc iuvet in- Hoc iuvet vnde decimò, hæreticum internum pro- rumpentem etiam ex mente hæretica in blasphemias non hæreticales non incurere hanc censuram, quia blasphemias illæ non significant men- hæreticis, non incurit hanc censuram.

Quid dicidit de hæretico interno negante exterius propositionem Theologicam, an hoc sufficiat ad constituerendum hæreticum exterum de que Sanchez ubi suprà num. 12. sed de hoc di- Theologicam. ssumus fatus suprà disp. 20. sct. 2. Dubitari idem solet de preferente exterius verba exprimita dubium circa res fidei, de quo idem Sanchez num. 13. nos autem diximus latè suprà disp. 17. sct. 4. & disp. 20. sct. 1. qua videnda sunt, ne it- rum hic repeatantur.

SECTIO III.

De absolutione ab heresi, & excommunicacione ob heresim contracta.

41 *A* Ntequam vltiū progrediamur, opera- prium est aliquid dicere de facultate ab- soluendi ab hac excommunicatione ob heresim contracta, quibus competat, quod maximè nece- sarium ad praxim est. Supponendum est ergo pri- mò hanc excommunicationem hodie reseruaram esse summo Pontifici quoad absolutionem: nam quidquid sit de antiquioribus decretis, iam ho- die in Bulla Cœnæ referuatur, strictissimis verbis, & clausulis, & non nisi rarissimè concedi solet generalis facultas ab soluendi, & reconciliandi hæreticos etiam pro foro conscientie.

Supponendum secundò, reseruationem hanc ita cadere supra excommunicationem, ut etiam cadas, supra ipsum peccatum, ite sicut inferior non potest absoluere ab ea censura, ita nec possit absoluere directè ab ipso peccatum, nam hæreticum hoc non reserueret, quando aliquis non incurrit censuram, quia reseruerat ratione censu- ræ, quando tamen censura incurrit, reseruare etiam ipsum peccatum in ratione peccati, ut cum aliis docet Sanchez lib. 2. Decal. cap. 8. num. 5. & cap. 11. num. 1. & nos diximus disp. 14. de Eu- char. sct. 5. & disp. 20. de pænit. sct. 3. num. 26. & 27. in quibus locis notauimus, in iis casibus referuatum etiam esse peccatum internum hæretis, quamvis nec hoc scorsim ab externo reseruatum sit. Ablata vero excommunicatione, vel eius reseruatione, auctoriter reseruatio peccati hæretis quod solūm ratione censura reseruatur, ut nota Sanchez ibidem cum aliis quos affert. Quod in- telligitur de reseruatione hæretis facta a Pontifice summo; quia si aliis Prælatus inferior reletuaret peccatum hæretis merè internum (nam externum non potest reseruare, cum sit Papa reseruatum, iuxta ea qua notauit dicta disp. 20. de Pænitent. sct. 8. num. 149. & sequentibus, re- seruatio illa cadet in solum peccatum, & non in censuram. An vero possit licet ea reseruatio peccati merè internum fieri, dixi eadem disp. 20. sct. 2. num. 13. & sequentibus. His suppositis, se- stat in quirendum, quibus, & quando commis- sit à summo Pontifice facultas absoluendi à peccato hæretis, & excommunicatione in hæreticos lata: de singulis tamen, de quibus dubitari solet signillatim dicendum erit.

§. I.

De facultate Episcopis data ad absolu- dum ab heresi.

D Uplex est difficultas in hoc puncto: prima, An Episcopi hodie facultatem habeant ab- soluendi ab heresi; secunda qualis sit hæc po- testas. Prima difficultas tota oritur ex decreto Concilij Tridentini sct. 24. cap. 6. de reformati cuius hæc sunt verba. *Licet Episcopi, in ir- regularitatibus omnibus, & saueri, ex de- lito occulto prouenientibus, excepta ea que- tur ex homicidio voluntario, & exceptis aliis de- delictis ad forum contentiosum, dispensare, & in quibuscumque casibus occultis, etiam sedi Apo- stolica referuntur, delinquentes quoscumque filii subditos in dicensi sua per seipso, aut per Vicari- rum ad id specialiter deputatum in foro conscientia gratiis absoluere; imposita pænitentia, sicut in Idem & in heresim crimen in eodem foro conscientie eis tantum, non eorum Vicariis, sit permisum. Vbi ex presæ concepla videtur Episcopis ha- facultas ab soluendi subditos per seipso, ab heresi occulta in foro conscientia. Aliunde vero vide- tur Episcopis hæc eadem facultas ablati in Bulla cœnæ, quæ singulis annis renouatur, & euulga- tur, in quo postquam excommunicatione profer- tur contra hæreticos quoscumque, & multis alios, additur reuocatio omnium facultatum quibuscumque concessarum ad ab soluendum ab ea censura, his verbis iuxta Bullas modernas SS. D. N. Urbani VIII. quæ verba à Paulo V. & Gregorio VX. eius prædecessoribus vñp- bantur.*

bantur Ceterum à predictis sententiis, nullus per alium quam per Romanum Pontificem nisi in mortis articulo constitutus, nec etiam tunc nisi de fundo Ecclesie mandatis, & satisfaciendo cantione prestita absolvi posse, etiam pretextu quorumvis facultatum, & indolitorum quibuscumque personis Ecclesiasticis, secularibus, & quorumvis ordinum etiam Mendicantium, ac Militiarum regularibus, etiam Episcopali, vel alia maiori dignitate preditis, ipsique ordinibus, & eorum monasteriis, conuentibus, & domibus, ac Capitulis, Collegiis, Confraternitatis, Congregationibus, Hospitalibus, & locis piis, nec non laicis, etiam Imperiali, Regali, & alia mundana Excellentia fulgentibus, per Nos, & dictam sedem, ac cuiusvis Concilii decreta, verbo, litteris aut alia quacumque scriptura in genere, & in specie concessorum, & innovatorum, ac concedendorum, & innovandorum.

44 *Prima sententia.* Duplex est sententia, utraque satis celebris, & multorum ac grauissimorum doctorum. Prima docet facultatem Episcopis in Tridentino concessam adhuc perseverare, nec fasile aut esse Bullæ cœnae promulgatione sublatam. Hanc tenent Nauarrus Gutierrez, & pluribus aliis adductis Henriquez, Bannez, Aragon, Emanuel Sa, Vinaldæs, Eman. Rodericus, Petrus Ledesma, Vega, Rutilius Benzonius, & alii, quos afferunt Sanchez dicti lib. 2. in *Decal. cap. 11. num. ultimo*, qui eam sententiam facetus probabilem videri: quam tenent etiam Fagundez, Puteanus, Portel, Soufa, Lorca, Nuñus, quos afferunt Diana 1. parte tract. de absolutione ab heresi, resolut. 2. quibus addit Duallium & Texedam, & alios 4. part. tract. 4. miscell. resolut. 239. Et in 5. part. tract. 1. 3. miscell. resolut. 43. eamque probabilem dixit Suarez tom. de censuris disp. 21. sect. 3. num. 5. licet postea, ut videbimus, duci contra eam sententiam loquatus fuerit, & amplectitur Granado in *presenti tract. 15. disp. 14. sect. 2.* Denique eandem sententiam acerrime defendendam suscepit Hurtado in *presenti disp. 84. sect. 2. §. 11.* vbi refert illustrissimum Archiepiscopum Tolentanum, & Cardinalem Gasparem Quiroga anno 1583, in synodo Tolentana, licet ipse inquisitor Generalis etiam esset, declarasse non esse abrogatum hanc Episcoporum facultatem, & monuisse Hispania Episcopos, quorum Primas erat, de hac ipsorum facultate perseverant.

45 *Secunda sententia.* Secunda sententia dicit eam facultatem ablatam intelligi Episcopis per bullam cœnae. Hanc tenent Nauarrus in summa Latina nouiori c. 27. n. 275, veris 14. addens ita declarasse Pium V. & Gregor. XIII. Penna in *direct. inquisitorum 3. p. quafi. 9. 2. comment. 141. veris. penult.* dicens ita sapienter declaratum esse in suprema, & Generali Romana inquisitione, Maiolus, Toletus, Felicianus, Bartholomæus ab Angelo, Paulus Fuscus, Antonius, Azor dicens ita declarasse Clementem VIII, Suarez dicens ita declarasse Congregationem Cardinalem, Vinaldius retrahens, quod antea docuerat, Parañus, P. Molina, Vgolinius, Philiacius, quos omnes afferunt, & sequitur Sanchez vbi sup. n. 26. & 27. candem tenent Barbosa, Ricciulus, Villalobos, Riccius, Gratianus, Belluchius, Sanctarellus, Ragutius, Scortia, Nouarius, Sylvius, Faber, Homobonus, Megala, Florus, Torreblanca, Valerus, & alii, quos afferunt, & sequitur Diana locis supra citatis, idem tenent Farinacius, Bonacina, & Marcus Antonius Genvensis, Card. de Lugo de virtute Fidei divine.

referens ita declarasse Gregorium XIII. & Clementem VIII. & alij, quos refert, & sequitur Castro Palao *dicto tract. 4. disp. 4. pnnct. 3. §. 1. num. 22.*

Controversia hæc, licet videatur esse de iure, sed re ipsa tota reducitur ad factum: certum enim est summum Pontificem potuisse revocare facultatem in eo loco Tridentini Episcopis concessam; præsertim cum Partes eiusdem Concilij fess. 25. cap. 2. de reformat. protestentur, quod in his omnibus, que in eo Concilio decreta fuerant facta semper auctoritas Sedis Apostolicae, sit, & esse intelligatur. Tota ergo difficultas est, an Pontifices in Bulla cœnae facultatem illam revocare voluerint. In quo dubio mihi maximè probatur sententia Suarji, quam maturior iam ætate, & doctrina testatam reliquit in *presenti tract. de fide, disp. 21. sect. 4. num. 13.* vbi dicit, potuisse Episcopos probabilitatem se conformare primæ sententiae stando in iure, nisi certitudo facti contraria consenseret voluntate Pontificis revocantis, quam tot Pontifices declarant, proper quod censem non esse in praxi a secunda sententia recedendum. Ego autem idem aliis verbis explico, hoc modo. Si Episcopus non credit Pontificem eam facultatem de facto revocare voluisse, potest primam sententiam probabilitate amplecti, qua tot Auctores adeoque graues pro se habent: si vero id credat, deberet secundam sententiam: ego vero non possem primam amplecti quia mihi moraliter certa est Pontificis mens, & sensus Romana. Cutiæ, in qua omnes Pontificis Ministri pro certo supponunt, singulis annis denunt eam facultatem Episcopis afferri, & ea solùm de causa, ad cùmque finem addita esse in Bulla Cœnae verba illa, quibus revocantur facultates concessæ etiam per eiusdem Concilij decreta: nullius enim alterius Concilii decreto concessa est facultas aliqua, nisi in Concilio Tridentino, quod reuertit fortasse causa nominatum non est, sed solùm illa generalitate verborum.

Contra hoc tamen arguit Hurtado vbi *supra* §. 17. retorquendo hoc argumentum: quia ante Concilium Tridentinum Bulla cœnae euulgatur singulis annis, & cum eadem clausula ergo illa clausula non fuit addita ad derogandum Concilij Tridentini decreto: nec credibile est Pium IV. qui de cœta Tridentini Concilij approbavit, & inuigilavit, & curauit vehementer, vt ab omnibus Ecclesiæ Provinciis acceptarentur, & obseruarentur, statim eodem anno in Bulla cœnae solito modo, & absque vila mutatione edita voluisse derogare eiusdem Concilij decreto: hoc enim quid aliud fuisset, quam illudere Episcopis, quibus eodem anno tradiceret de cœta Tridentini onerosa, & favorabilia suscipienda, sciens se eodem anno Bulla cœnae solito modo euulganda ablatum Episcopis favorabilem concessum, relatis oneribus? Hoc certè præsumi non potest: quod cum eodem anno examinata essent de cœta omnia Tridentini, & approbata, ac toti Ecclesiæ commendata, statim absque noua causa voluerit ea revocare, quæ quidem mutatio si post multos annos fieret post experientiam documenti sequenti, levitatis nota careret: quod tamen statim absque vila tali experientia fieret, non potest lenitate excusari: ita arguit *dicto* §. 17. & 13. & 14. vbi addit exemplum Bullæ cruciate, quæ singulis sexenniis conceditur de novo, & in ea datut facultas absoluendi à casibus Bullæ cœnae (excepta

An Pontifices in bullæ cœnae facultatem illam revocare voluerint.

hæresi) semel in vita, & semel in morte. Et quam-
um anno sequenti euulgeretur Bulla cœnæ, cùm
eisdem clausulis derogatoriis, & auferentibus
omnes facultates ab soluendi, nemo dicet, auferri
facultatem cruciata concessam anno præceden-
ti, ad sex annos: quia nimis Pontifex conce-
dens Cruciatam, sciebat se anno sequenti Bullam
cœnæ renouaturum, cùm eisdem clausulis der-
gatoriis: quare presumitur noluisse Cruciatam
reuoati per sequentes Bullas cœnæ, & in ea
voluntate perseuerare, nisi nouam clausulam
addat, qua ostendat se discessisse à voluntate
quam habuit, dum anno præcedenti Cruciatam
concessit, ne dicatur tunc illudere voluisse conce-
dendo facultatem, quam iam sciebat post annum,
vel aliquando post tres menses edita Bulla cœnæ
fore co ipso reuocandam. Idem ergo propter
candem rationem dicendum est de facultate Epis-
copis in Tridentino concessa, quam illusoriè
Pius IV. approbasset, & Episcopis omnibus de-
disset, sciens post paucos menses edita Bulla cœnæ
cum solitus clausulis se ipso ruituram. Indò ad
hoc petita, & concessa fuit facultas illa Epis-
copis, vt quis singulis annis hæresi absolutio re-
seruatur summo Pontifici in Bulla cœnæ, possent
tamen Episcopi, non obstante solita reservatione
ab ea, quando esset occulta, absoluere per seipso.
Quod si ad hoc non deseruiebat, ad nihil prouersis
utile erat facultas in Concilio degra, & a Pio
IV. approbata, & confirmata, quæ vix ad vnum,
& alterum inensem prodeſſe poterat, post quos in
prima Bullæ cœnæ promulgatione reuocanda
erat.

48

Respondeo, hoc argumentum non esse con-
temendum, si P. Hurtado probasset id, quod pro-
cerò supponit, nempe Bullam cœnæ nunc pro-
mulgari cum eisdem clausulis, & non aliis, cum
quibus ante Concilij Tridentini confirmationem à
Pio IV. & aliis eius prædecessoribus promulga-
batur: nam si hoc verum esset, debilitaretur con-
iectura illa, quod reuocatio facultatum concessum
in decretis cuiusvis Concilij, appolita sit in
Bulla cœnæ ad derogandum huic decreto Concilij Trident. Constat enim Pontifices antecessores
Pij IV. non apposuisse verba illa Bulla cœnæ, nec
mentionem fecisse vlliis Concilij, vt videri pos-
set in Bulla cœnæ promulgata à Martino V. quæ
refertur apud S. Antoninum 3. p. tit. 24. c. 72. &
in Bulla cœnæ promulgata à Paulo III. qui paulo
ante Pium IV. sedit, quæ refertur in Bullario com-
muni, & est Bulla 10. eiusdem Pauli III. nec ego
inuenio verba illa in Bullario communii ante
Gregorium XIII. in cuius Bulla cœnæ reperiuntur,
nec credo Pium IV. qui decreta Tridentini
approbat, ea verba vñquam apposuisse, &
ideo fortasse nulla Bulla cœnæ Pij IV. in Bullario
communi relata est, quia Cherubinus, qui
Bullarij corpus concessit, dicit se illorum Pon-
tificum Bullas cœnæ apposuisse, quæ possint
ostendere mutationes, & additiones in Bulla cœnæ
factas; sic enim testatur hic Auctor ante Bul-
lam 63. Pauli V. quæ est Bulla cœnæ ab eodem
Paulo V. promulgata. Falsò ergo supponit in
Bullis cœnæ modernis nullam apponi clausulam
nouam derogatoriā huius facultatis, præter
eas, quæ ante Concilium apponebantur, & contra
quas concessa fuit ea facultas Episcopis in codem
Concilio.

49
tabellio 2.

Contra hoc tamen arguit secundò Hurtado
§. 22. quia idem Pius V. satis clare ostendit suam

mentem, quod scilicet per Bullam Cœnæ non
fuerit ea facultas Episcopis ablata, dum speciali
& Provincialibus Ordinis Prædicatorum, ut pos-
sint erga suos subditos vti facultatibus illis, quæ
Episcopis conceduntur in dicto decreto Concilij Tridentini in foro scientiarum, & processibus
occultis, ne religiosi deterioris conditionis finis,
quam laiculares, qui à proprio Episcopo abfolui-
& dispensari possunt: quæ Bulla habetur in Bul-
lario regulari, apud Rodericum, & est Bulla 13.
Pij V. Respondenti potest primò hoc ad summum
probare tempore Pij V. nondum fuisse ablatam
Episcopis hanc potestatem, nec ego intenere pos-
tui Bullam Cœnæ Pij V. in qua verba illa addi-
ta sint reuocantia facultatem concessam etiam
in decreto Concilij, quæ tam in Bullis Grego-
rij XIII. inueniuntur. Deinde responderi potest
Pium V. in ea Bulla non dedicata Prelatis il-
lii Ordinis facultatem absoluendi ab hæresi
occulta, sed cōmunicante illis eas facultates quæ
Episcopi adhuc haberent ex vi decreti Tridentini,
quæcunque illæ essent, nempe illas, quæ non
adhuc essent reuocatae, vel quæ in potestrum non
reuocarentur: vnde nullam mentionem ibi fecit
de hæresi, vel de casibus Bullæ Cœnæ, sed verbis
generalibus concedit, ut ipsi prelati per seipso,
idem omnino possint in fratribus, & Monachis dicti
Ordinis, sibi subditos, quæ possint Episcopi in
Clericis, & laicos sibi subiectos, tam quoad abfoli-
vendi, & dispensandi bñuifodi, quam alia quæcunque
facultates, &c. Quæ autem sint illæ facultates,
adhuc perseuerantes, non explicat, sed solu-
lum vult, ne sint religiosi deterioris conditionis
in hac parte, quam laiculares.

Arguit tertio §. 25. ex responso Congregatio-
nis dato Christophoro Vela Archiepiscopo Bur-
geni, quod refertur apud Henriquez lib. 6. de Pa-
nitent. cap. 14. num. 17. in margine, quo dicebatur
posse Episcopos absoluere. Respondei potest, hoc
responsum non inueniri inter decisiones eidem
Congregationis, quæ vel Tipis editæ, vel manu-
scriptæ circumferuntur, in quibus tamen ea pars
negata inuenitur ab eadem Congregatione
decisa. Si tamen forte tale responsum emanavit,
id fortasse fuit, ante quam illa verba derogatoria
Concilij addita essent in Bulla Cœnæ, vel eo me-
dio tempore, quo tempore Sixti V. & Clementis VIII.
addita erant eidem Bullæ verba quædam in fauorem Episcoporum, nempe reuocati
facultates concessæ, nisi in eis etiam casus pre-
dictis litteris expressi comprehendantur: quorum
verborum virtus non patum ius Episcoporum
fulciebatur, cùm in decreto Tridentini hæresi
absolutione expriſſa esset. Hæc tamen verba sublata
postea fuerunt à Paulo V. & hodie etiam ante-
runt reliqua derogatione Concilij cum tota sua
efficacia.

Vnde nec etiam vrgit exemplum Bullæ Cœ-
ciatae, in qua conceditur facultas ad casus Bullæ
Cœnæ excepta hæresi, quæ facultas non cense-
tur reuocata per sequentem promulgationem
Bullæ Cœnæ, quantumvis habeat clausulas deroga-
torias vñiuerſalissimas. Hoc, inquam, ex-
plum non obstat, quia constat de mente Pon-
tificis concedentis Cruciatam, qui seit bene si
paulò post promulgaturum Bullam Cœnæ cum
illis clausulis, & contra illas vult antecedentes
condere facultatem in Cruciatam, quare dñm non
additur in Bulla Cœnæ clausula noua explicans
recessum

recessum ab ea voluntate, illa censetur perseuera-
re; at vidimus additam esse clausulam nouam
post decretum Tridentini, cuius sensus alius esse
non poruit, nisi vt facultas illa revocaretur, quem
sensum ipsi Pontifices interrogati toties declara-
runt; quod tamen in concessione Cruciatæ
non fecerunt, sed illius facultates ratas esse pro-
fiteruntur.

52 Dicunt; legum correctionem esse vitandam,
quando conciliari possunt, prout possunt hæc duæ
leges, si dicamus, per Bullam Cœnæ revocari fa-
cultates concessas ad absoluendum vniuersaliter;
in Concilio autem datum solùm suffit ad causas
occultas, & pro foro conscientia, quæ cùm sit
specialis, locum habet regula, quod generi per
speciem derogatur, & non è contra speciei per
genus, nisi expressis verbis revocet. Sed contra
hoc est primò, quod in Bulla Cœnæ magis revocari
intendit facultas Episcopis concessa, quod
ad forum interius, & quod calus occultus, quā
quod forum exterior. Nam ex communī sententia
Episcopi non obstante Bulla Cœnæ retinent
facultatem absoluendi hereticos in foro exter-
no, quæ absolutione proderit eis etiam in foro in-
teriori. Possunt enim Episcopi vt iudices cognoscere
de heresi, & hereticum pœnitentem Ecclesiæ
reconciliare, vt satentur Doctores, quos con-
gerunt, & sequuntur Fatinacius de heresi, quæst.
191. §. 4. num. 52. Castro Palao vbi suprà dicto
§. 1. num. 23. qui cum aliis notab; vbi inquisitio
Hispana vigeat, non posse Episcopum sine inqui-
sitoribus eam iurisdictionem exercere. Si ergo
aliquid Bulla Cœnæ revocare intendit, non est
pro foro externo, sed pro interno, atque adeo non
magis latè patet revocatio, quā patuerat con-
cessio, cùm vtraque sit pro solo foro conscientia, de
qua si non intelligatur, inutilis est revocatio
posita in Bulla Cœnæ. Deinde non est locus
conjecturæ, vbi sufficienter exprimitur mens le-
gislatoriæ, quæ certè nō potest esse de revocatio-
ne facultatum solùm quoad forum externum, &
publica: tum quia derogat decreto Concilij, in
quo ad forum extēnum, & publicam nihil con-
cessum fuerat, neque etiam in vlo aliquo Con-
cilio generali: tum etiam quia si reseratio illa
non est facta quoad occulta, & pro foro etiam
conscientia, sequeretur non solos Episcopos, sed
omnes alios confessarios posse hodie absoluere
ab heresi occulta, & pro foro conscientia: nam
vt suprà diximus, nullibi reperitur reserata hæc
excommunicatio, vel peccatum heresiis Pontifici
nisi in Bulla Cœnæ: si ergo ibi non sit reseratio,
& revocatio facultatum, nisi pro foro extēnum, non est, vnde sit revocata pro foro interno, &
in occultis facultatibus inferiorum Confessorum.
Quod sine ingenti absurdio dici non potest; cùm
in ipso Concilio Tridentino tanguam aliquid
extraordinarium concessa fuerit Episcopis, vt per
se ipsos possent ab heresi occulta pro foro solùm
conscientia absoluere, quia nimur ea facultas
per Bullam Cœnæ omnibus etiam Episcopis
ablastra fuerat.

53 Cæterum quia contraria sententia aliquibus
probabilis adhuc videtur, ea supposita locum
habet secunda difficultas supra indicata, qualis
sit hæc Episcoporum potestas, & quoique se
extendat, quo latè agit Sanchez dicto cap. 11.
& Hurtado dicta disput. 84. §. 26. usque ad 50.
Nos breuius conclusiones infirmabimus.

Primo ergo dubitatur, quis in prædicto de-
Card. de Lugo de viritate Fidei divine.

Quis in de-
creto Tridenti-
ni nomine
Episcopi in-
telligatur in
ordine ad vlo illius facultatis. Constat ne-
tamen non habet subditos, quos absoluere possit. Hi tamen
possunt retinere, & communiter retinent verum
titulum aliquis ciuitatis, quam, quia ab infide-
libus occupatur, adire nos possunt: & tunc pos-
sunt quidem absoluere hereticos occultos illius

ciuitatis, si id possunt alij Episcopi, dum sunt ex-
tra suam diœcesim, quia verè sunt ipsorum sub-
diti: Secus est, si renuntiantur etiam titulo, &
retinerent solam dignitatem. Sicut nec Episcopi
alij, qui veras habuerunt Diœceses fideles, & re-
nuntiabant titulo, possunt postea hac facultate
uti, cùm iam nec habuit, nec actu vlos subditos
habeant. Constat etiam Episcopi nomine ibi in-
telligi electum, & confirmatum à Pontifice, licet
non dum sit consecratus, inò nec Sacerdos, cùm
absolutio à censura dari possit extra sacramen-
tum, nec sit actus ordinis sed iurisdictionis, quā
abesse consecratione, vel sacerdotio habere, &
exercere potest.

54 Dubitatur tamen secundò, an competit hæc
facultas, vbi Concilium Tridentinum, quoad alia
morum decreta receptum non est. Negat Suarez,
quem afferit, & sequitur Sanchez suprà num. 3.
Tid. quoad
alia morum
decreta rece-
ptum non est.
An competit
hæc facultas
vbi Concilium
Tridentinum
ad hæc
facultate
ad hæc
receptum non est, non possunt vti hac
facultate concessa in hoc decreto. Ex quibus verbis
confirmari potest, quod notauit Sanchez vbi su-
prà, id non intelligi de locis, in quibus Conci-
lium receptum est quoad alia, non tamen quoad
aliquam legem, quia iam ibi Concilium rece-
ptum videtur. Idem iudicat, si Concilium ibi re-
ceptum fuit, sed postea consuero deobligavit
ab eius legibus: potuit enim perseuerae quod
faures iam introductos: & videtur probari pos-
se ex verbis illis Congregationis, in quibus Con-
cilium adhuc receptum non est, quæ non verifican-
tur in casu nostro.

Dubitatur tertio dē Capitulo Sede vacante,
an haberet hanc facultatem. Affirmant Sanchez
vbi suprà num. 4. & Hurtado dicta disput. 84.
§. 40. quia Capitulum Sede vacante succedit in
omnia munera spectantia ad iurisdictionem Epi-
scopi, nisi specialiter aliqui ei prohibeatur: &
licet sit specialis difficultas in absolutione ab hæ-
resi, quia hanc debet dare Episcopus per se, & non
per Vicarium: hoc tamen ipsum potest præstare
Capitulum, vel id toties quoties, & in casu spe-
ciali occurrente, commitendo alicui pro illa vi-
ce, quod non videtur in Concilio prohibitum;
vel certè decernendo absolutionem, per suffragia
Capitulare, sicut potest decernere de rebus
alii.

Melius tamen alij communiter id negant: nam
licet cætera, quæ in illo decreto Concilij con-
ceduntur Episcopis, admittant posse à Capitulo
fieri, non tamen absolutionem ab heresi. Ita
Suarez tom. 4. in 3. part. disp. 30. sect. 2. num. 4.
Pertus Ledesma, & Bonacina, quos refert, & se-
quuntur Castro Palao dicta dicta 4. punto 3. §. 1.
num. 3. Ratio autem esse potest primò, quia ab-
solutio heresiis ita conceditur Episcopo, vt de-
beat eam per seipsum præstare, & non per Vica-
rium etiam specialiter designatum, vt constat ex

111 2 verbis

verbis Concilij, & postea videbimus. Capitulo autem non videtur posse per se absoluere ab heresi, sed ad summum decernere absolutionem, eamque alteri committere: nam absolutione à censuris imputatur absolutionem sacramentalem, quā eti possunt plures ministri conferre, non tamen ita singuli snt soli causæ partiales, & non operantes nisi dependenter ab aliis absoluenteribus, sed singuli debent absoluere potestate totali ex se, & sufficiunt ut dixi latè *disput. 13. de pænit.* *scđt. 7. num. 376. & seqq.* quod etiam videtur in vnu in omni absolutione à censura, quæ licet imperetur à Collegio, vel communitate Ecclesiastica, semper tamen committitur alicui, qui immediatè absoluat, & ipsius inquisitores, quando hereticos reconciliant, non omnes ipsi immediatè absoluunt à censura, sed vnu ex illis ex omnium decreto id solemniter facit. Quia tamen aliquis contendere posset, non fore invalidam absolutionem datam à toto Capitulo, per modum Capituli, imò regulam generalem esse, ut qui potest excommunicare, possit etiam absoluere; quod si sede vacante Capitulo habet potestate excommunicandi, debet etiam habere potestatem absoluendi: contra hoc posset instari, esto id verum si loquendo de potestate ordinaria, & propria, quando tamen alicui committitur à superiori potestas per seipsum absoluendi, non soleat inquam committi absolutionem, nisi ab una persona faciendam. Quidquid tamen de hoc toto sit probati potest facilius hæc sententia, quia in decreto Tridentini datur solum facultas ad absoluendum in casu heresis occulta, repugnat autem Capitulo dare eam facultatem, quia eo ipso, quod veniat ad notitiam Capituli, iam non erit casus occulta, sed publicus, atque adeo ex modo ipso, quo facultas hæc concedetur constat non dari Capitulo, sed Episcopo, qui sectò absoluat à crimen heresis occulta per seipsum.

56 Dices hoc argumentum non procedere saltem in sententia dicente, posse Episcopum committere absolutionem heresis occulta alteri delegatione specialissima pro illa vice, & illa persona; quia iuxta eam sententiam dici posset, quod Capitulum etiam occurrente necessitate possit alicui pro illa vice committere absolutionem; quod fieri posset absque eo, quod persona absoluenda veniret in notitiam Capitularium. Respondeo, nec admissa etiam illa sententia, id debet Capitulo concedi: nemo enim potest alteri committere absolutionem, quam per seipsum non possit præstare per se loquendo, quia illius solum peccati absolutionem Episcopus committere potest, a quo ipse per seipsum possit absoluere: cùm ergo Capitulum nunquā possit per seipsum absoluere ab heresi occulta; quia eo ipso non esset occulta, consequens est, ut non videatur Capitulo concessa facultas ad absolutionem heresis occulta; atque adeo quod nec possit illam delegate; nam delegatio supponit quod ea facultas primariò concedatur deleganti, & semel in se radicatam possit quasi secundario in alium transferre. Si ergo Capitulum in se est incapax talis facultatis, non potest illam delegare iuxta communem regulam, quod nemo dat quod non haberet.

57 Dobitur quartò de Abbatibus, & aliis non Abbatibus, & Episcopis habentibus subditos in spiritualibus, & superiori seculari exemptos ab Episcopis, & qui appellari

solent nullius Diœcesis, an in dicto decreto intelligantur nomine Episcoporum, affirmant plus, quos referunt, & sequuntur Sanchez dicti *cap. 11. num. 5. & lib. 8. de matrimonio dis. 2. cap. 1. num. 12. & Castro Palao ubi supra num. 4.* quia dicitur hi Abbes gaudent iurisdictione Episcopali in suis subditos, qui ea de causa exempti sunt ab Episcoporum cura; ergo gaudent hac facultate, quae iurisdictioni, & dignitati Episcopali annexa est. Alij tamen melius id negant, Suarez dicti *de pænit. scđt. 2. num. 6. & dict. 41. de censuris scđt. 2. num. 7.* Aragonius, & Petrus Ledelius, quos afferunt Sanchez ubi supra, qui etiam dicit hanc sententiam esse satis probabilem. Quam etiam tenet Garcia, Cenedo, Babola, Toletus, Bonacina apud Cast. Palau ubi supra, quibus accedit Hurtado dicti *disput. 8. 4. §. 41.*

Probarunt primò, quia ita respondit, & declarauit verba Tridentini, quod totum illud decreatum sacra Congregatio Cardinalium dicens: *hoc decreto non comprehenduntur inferiores habentes iurisdictionem ordinariam.* & quasi Episcopalem, sed Episcopi privatae quoad alios. Secundò probari potest (& hoc fortasse fuit ratio prædictæ declarationis faciendo) quia licet iij Abbes habeant quoad alia iurisdictionem Episcopalem, in illo tamen decreto Tridentini limitatur hæc facultas ad proprios Episcopos habentes Diœcesis: dicitur enim exercitii solum posse circa subditos in Diœcesi sua: Abbes autem prædicti non habent propriam Diœcesis, quia Diœcesis est solum proprii, & veri Episcopi, & ideo subditi illorum Abbatum dicuntur semper nullius Diœceti. Ratio autem congruentia additur ab Hurtado ex Roderico, quia Episcopi ex officio sunt inquisitores contra hereticos, non verò illi Abbes: quare non mirum, quod plus in hac parte illis concedatur, quam istis.

Hinc infertur primò, si Episcopus habeat in Diœcesi alterius Episcopi Abbatum exemptionem non posse subditos illius Abbatum absoluere virtute illius decr. quia respectu illorum non est formaliter Episcopus, sed materialiter, & per accidens: ita Hurtado ubi supra. Infertur secundò subditos horum Abbatum, ne sint deterioris conditionis, quā alij fideles, posse recurrere pro absolutione in iis casibus ad Episcopum, in cuius Diœcesi continetur Abbatia: ita Suarez & Aulua, quos afferunt, & sequuntur hac in parte Sanchez dicto *cap. 11. & Hurtado ubi supra.*

Peres quomodo possit subditus Abbatis absoluui ab Episcopo, cui non subditus in ordine ad sacramentum penitentiae, sed suo Abbat, quod deber absoluere a peccatis alii, vel à confessio, quem ipse approbauerit, & deputauerit. Respondere, id posse duplicitate fieri, primò habilitas Abbatis, ut possit confiteri Episcopo, & ab eo absoluui ab aliis peccatis: secundò & facultas si Episcopus absoluat eum extra sacramentum ab excommunicatione referuata, quia ablata, auctoratur etiam referatio peccati heresis, atque adeo ab eo, & aliis peccatis poterit absoluui per confessari ab Abbat deputatum.

Hac occasione dubitari potest quintò, an Cardinals in suis titulis, in quibus videntur habere emblema iurisdictionem quasi Episcopalem, possint ut facultatibus Episcopis concessis in prædicto decreto Tridentini. Affirmatam sententiam defendi possedit Moneta, de communione volunt.

cap. 5. quest. 13. conclus. 1. num. 453. licet contrarium ipse teneat: in eamdemque sententiam inclinare viderur Diana pari. 5. tract. 2. de potest. & privileg. Cardinalium, resolute. 59. argumento de sumpto ex Abbatibus supradictis, quibus ob protestatem quasi Episcopalem, quam habent, conceditur ab aliquibus ea facultas. Posset item hoc ipsum confirmari; quia Congregatio in sua declaratione videtur solum loqui de Abbatibus, & aliis, qui sunt Episcopis inferiores, ut constat ex illis verbis, non comprehenduntur inferiores, &c. Cardinales autem non appellantur inferiores Episcopis, sed illis superioribus, ut communiter dicunt Doctores, quos latè congerit id probans idem Diana loco citato resolutione prima. Consequenter tamen ad supradicta, negativa pars amplectenda videtur, quia licet verba Congregationis de Cardinalibus non loquantur: ratio autem, in qua diximus fundati illam declaracionem, de Cardinalibus idem probat: cum nec illi propriam habeant Diœcesim, sed titulum, seu Parochiam, atque adeo non verificantur de illis, quod exercent eam potestatem circa subditos in sua Diœcesi. Imò in illis res videtur clarior, quia subditi illorum titulorum, non sunt illius Diœcesis, sicut subditi Abbatis exempti, sed sunt propriè in Diœcesi Romana, & subduntur in spiritualibus immediate Vicario Papæ, & eius Viceligerenti, nec vlo modo pertinent ad Diœcesim Cardinalis titularis. Alioquin nullam, aut ferè nullam Diœcesim habetur Papa ut Episcopus Romanus, cum præcipue Vrbis Ecclesie sint tituli diversorum Cardinalium. Denique praxis hac esse videtur nec enim vñquam audiui vñllum Cardinalem hac potestate vñm in suo titulo. Loquor autem de Cardinalibus habentibus titulos suos in Vrbe Romana: nam Episcopus Ostiensis, & alij quinque Cardinales antiquiores, qui sunt Episcopi Cardinales, & habent suos titulos Episcopales in sex ciuitatibus Roma proximis, non est dubium, quod possint in suis titulis, quod alij Episcopi possint in sua Diœcesi, cum habeant pro titulo Cardinalitio Episcopatum particulariter, in quo habent propriam Diœcesim, & in qua habent potestatem plenam Episcopalem.

61 Dubitatur sexto de Archiepiscopo, An non solum in propria Diœcesi, sed etiam in tota sua Provincia, & intra Diœceses Episcoporum inferiorum possit vñ hac facultate. Conveniunt omnes, quod possit, quando visitat Diœcesim sui Suffraganei, nempe cauila sufficienti existenti ad visitationem, & probata in Concilio Provinciae, & postquam suam Diœcesim plenè visitauit ex Tridentino, sect. 24. cap. 3. Videatur Sanchez dicto cap. 11. num. 6. Suarez dicta disp. 30. de Pœnit. sect. 2. num. 8. & de censura disp. 41. sect. 2. num. 12. Henriquez, Barbofa, Bonacina, & Garcia, Aula apud Castro Palaum vbi supra, num. 7. Fundatur autem haec doctrina in cap. finali de censibus in 6. vbi dicitur: Potest etiam idem Archiepiscopus dum visitat, subditorum suffraganeorum confessio-nes audire, & absoluere penitentes, & ibi penitentias iniungere. Quare quoad hoc censetur pro illo tempore illa Diœcesis Archiepiscopi. Addit Sanchez lib. 4. in Decalog. capit. 3. 8. numer. 16. probabile esse, quod possit Archiepiscopus etiam extra tempus visitationis Episcopos suos Suffraganeos absoluere, quia sunt eius subditi in spiritualibus, licet alij id negent, quod etiam vi-

Card. de Lugo de virtute Fidei diuina.

detur approbare Hurtado vbi supra, §. 47. Sed id parum vtile videtur mihi ad praxim: nam si hæc facultas non sit revocata per Bullam Cœnæ, ipfem Episcopus potest suo confessario committere potestatem ad ipsum Episcopum absolvendum. Sic enim colligi videtur ex doctrina generali, quod Episcopus potest circa scipsum, quod potest erga subditos, de quo dixi disp. 20. de panis, sect. 5. num. 57. & 65. & clarius ex declaratione facta Congregationis, quam afferit Suarez dict. disp. 30. de Pœnit. sect. 2. num. 15. his verbis: An Episcopo in aliquo delictorum, de quibus hoc capite prolapsus, licet ad se absolucionem proprium confessarum deputare cum eadem auctoritate, quam ipse posset ex eodem capite in sibi subditos exercere: Congregatio censuit id Episcopo licere. Quam declarationem inuenio etiam in meis declarationibus manuscriptis, vbi plus aliquid additum est in illo responso, nempe Congregatio censuit licere, etiam si Episcopus Rome est, & sic extra suam diœcesim. Vnde non restat necessitas recurrendi ad suum Archiepiscopum, cum ipse Episcopus possit facere se à suo Confessario absoluti.

Dubitatur septimo, An subditorum nomine intelligentur forenses, & qui domicilium in ea Diœcesi non habent, in qua tunc reperiuntur. Respondeo de vagis, qui nullibz domicilium habent, certum censetur posse absolvi, quia nullum alium habent Episcopum, nisi illum apud quem sunt. Idem dicendum de eo, qui duplex domicilium habet in duplice Diœcesi, in quorum quilibet æquè, vel ferè æquiter habitat. Videatur Suarez dict. disp. 30. de Pœnit. sect. 2. n. 3. & Sanchez lib. 2. in Decal. cap. 11. n. 8.

De peregrinis, & aduenis, qui alibi domicilium habent, & ad breue tempus habitant in alieno Episcopatu, affirmant etiam Suarez, quem afferit, & sequitur Sanchez dicto cap. 11. numer. 8. 9. & 17. Barbofa, Bonacina, & Garcia, quos afferit, & sequitur Castro Palao vbi supra num. 8. atque etiam Hurtado dicta disp. 8. 4. §. 48. Ratio autem est, quia hi omnes, quandiu ibi commorantur, subditi sunt illius Episcopi, quoad Sacramentum penitentie, & ad illa, quæ penitentiam concernunt, videtur satis tuta hæc sententia, si facultas illa non sit per Bullam Cœnæ revocata. Præterim cum pro illa sententia inneniatur declaratio quadam Congregationis Cardinalium, his verbis: Qui non sunt subditi Episcopi, puta Medicus, Prator, & similes exteris, qui tamen habitant in ciuitate, hoc decreto comprehenduntur, et si commiserint crimina in aliis ciuitatibus: adhibitata tamen hac distinctione, quod scilicet possent absoluiri in Sacramento Penitentie à suis criminibus, non tamen dispensari super his. Quia nimis aduenia non sunt subditi quoad dispensationem, ut probat latè Sanchez cum alii, dicto cap. 11. numer. 9. & lib. 3. de matrim. disp. 23. num. 12. & 13. Quamvis autem ibi exigatur quod habitent in ciuitate, id exempli gratia dicunt est, nam idem est, licet habitent in oppido alio Diœcesis; saltem si ibi Episcopus etiam adesseret, vel si ex oppido habitationis intra Diœcesim, veniant ad ciuitatem, in qua residet Episcopus, ut ab eo absoluantur. Notar verò Hurtado loco citato non posse absolvi, si ex sua Diœcesi veniant ad aliam Diœcesim; ut ibi ab alio Episcopo absoluantur: hoc enim est in fraudem, & lex non facit fraudulentis; vt si aliquis ex

111 3 Hispa

Hispania transiret in Galliam, ut ibi absoluere tuas ab heresi per Episcopum, cui Papa ob Provinciam necessitatem facultatem dedit hereticos absoluendi: & hac de causa disp. 20. de Pœnitent. sect. 5. num. 68. & 70. loquendo de absolutione exterorum à reseruatis, limitauit semper doctrinam illam ad eos, qui bona fide ad alium locum accelerunt, & non in fraudem, ut fugerent reseruationem.

Idem dicunt communiter Doctores de Religiosis exemptis, qui nomine subditorum eo loco intelliguntur, & absolu possunt ab Episcopo loci vbi habitare, si ipsi ex licentia sive Praleti se illi subdant in foro pœnitentiae: ita Sanchez dicto cap. 11. n. 10. vbi idem dicit de Monialibus exemptis, atque etiam de subiectis ipsi Episcopo. Suarez dicto disp. 30. de pœnitent. sect. 2. n. 3. Hurtado dicto §. 48. in fine, & alij communiter.

63 Dubitatur octaua, an Episcopus extra sacramentum Pœnitentiae, possit uti ea facultate, & extra sacramentum Pœnitentiae, possit absoluere ab excommunicatione ob heresim pœnitentis, posse occultam, atque ita tollere reseruationem peccati uti ea faciat, ut postea Confessarius ordinatus possit ab eo absoluere. Negant Barbosa, Aloysius Riccius, & Gartzia apud Castro Palaum vbi supra num. 10. & excommunicatione ob heresim additum Gartzia, ita responsum sapere fuisse à sacra Congregatione. Ego duas declarationes Congregationis innuenio. Prima habet hac verba: Querebatur, an Episcopus in causa huius capit. 6. habeat facultatem dispensandi cum suo Diœcesano absente in aliena diœcesi legitime impedito, commoranti? Congregatio censuit, quod forensiter in causa huius cap. 6. possit absolu in sacramento Pœnitentiae ab illo Episcopo, in cuius Diœcesi, vel ciuitate commoratur: non autem ab alio dispensari. Facit ad hoc, quod Nuncij, qui possunt absoluere excommunicatos ob iniunctionem manus in Clericos non possunt absoluere subditos extra provinciam. Accedit etiam quod Concilium loquuntur de absolutione sacramentali in foro conscientiae, qua requirit presentiam exemplo confessionis, qua non possit fieri per nuntium, vel per litteras. Altera declaratio est, quam paulo supra reuolumus, vbi cum dictum esset, posse exteris absolu ab Episcopo in cuius Diœcesi commorantur, additum: adhibita tamen hac distinctione, quod scilicet possent absolu in sacramento Pœnitentiae à suis criminibus, non tamen dispensari super his.

64 Contraria tamen sententia communis est ferè omnium. Videantur Nauaratus, Emanuel. Roder. Suarez Petrus Ledesma, quos affere, & sequitur Sanchez dicto cap. 11. num. 13. Garcia, quem affert, & sequitur Castro Palaum vbi sup. n. 10. Hurtado vbi supra §. 49. & alij. Et quidem ex verbis Tridentini non potest contrarium sufficienter probari, & ex principiis generalibus deduci videtur, cum constet absolutionem a censura posse separari ab absolutione à peccatis. Nec limitatio illa, pro foro conscientiae, cogit ad hoc, ut fiat in sacramento: nam verba illa alium habent sensum, nempe ne prospicit absolutio hæc pro foro externo, in quo quantumvis aliquis absolutus si ab Episcopo pro foro conscientiae, habebitur tantum non absolutus, & panietur omnibus iuris pœnis.

65 Solum ergo obstat possunt declarationes sacrae Congregationis supra relatae. Ad has tamen dici potest, in iis agi non solum de absolutione à censura, sed etiam ab ipso peccato: ideo enim

dictum est, posse absolu in sacramento Pœnitentiae à suis criminibus, à quibus certum est Episcopum non posse absoluere extra sacramentum. An vero possit aucter reseruationem peccati absoluere extra sacramentum à censura, ita ut posset ab alio Confessario ordinario possit pœnitentem in sacramento absolu à peccato, non fuit ibi quod situm, nec decifum.

Hic responsum obici potest ex verbis illius Ohmij primi, exemplo, quo viri Nuncij non potest subditos absoluere extra provinciam à censura. Canonis: loquuntur ergo Cardinales de absolutione à censura. Secundum, quia vtuntur exemplo confessionis, quæ debet fieri in pœnitentia, non ergo loquuntur de sola absolutione sacramentali; nam ad hanc non esset apicum exemplum confessionis; et tamen enim adducere exemplum eiusdem sacramenti pœnitentiae, in quo requiritur pœnitentia ad probandum non posse conferri illud sacramentum in absencia, quod non esset exemplum, sed res ipsa. Responsum tamen potest ad primum illud exemplum Nuncij, aucter ad probandum non posse Episcopum absoluere subditum distantem, & existentem extra diœcesem in illis casibus: Nam sicut Nuncius, quia accipit potestatem retinendam, ut exercere eam possit intra provinciam, non potest absoluere à censura eum, qui est extra provinciam: ita Episcopus, qui datur facultas à Tridentino ad absoluendum, quam exercere possit in sua diœcesi: non potest subditum extra diœcesem absoluere. Quare vel nihil dictum est de dispensatione cum subdito extra diœcesem existenti, sed solum de absolutione: atque ita fatendum erit voluisse in ea response declinare questionem controversam, an posset Episcopus dispensare cum subdito commorante extra diœcesem, de quod erant Doctorum varia sententia, ut mox videbimus, & solum dixerunt, quod magis extra controveriam videbantur: nimis inviditum illum non posse tunc absolu à suo Episcopo, sed ab eo, apud quem commoratur, à quo in sacramento potest à criminibus his absolu, non tamen dispensari. An vero posset à suo Episcopo absente dispensari, nihil dixerunt; quare verba illa non autem ab alio dispensari, intelligenda erunt, ab alio, quam à proprio Episcopo, licet possit ab alio, apud quem peregrinatur absolutus: prout dictum fuit in secunda decisione supra allata. Vel certe si verba illa, non autem ab alio dispensari, significent non posse à proprio Episcopo tunc dispensari, sed solum posse absolu ab eo, apud quem commoratur, fatendum erit Cardinales respondere iuxta opinionem eorum, qui, ut vidimus, dixerunt, Episcopo non fuisse datam facultatem à Concilio, non solum absoluendi, sed nec etiam dispensandi, nisi intra diœcesem, quæ opinio an sit certa polita videbimus.

66 Ad secundum responderi potest, exemplum confessionis, quæ fieri debet in pœnitentia aucteri ad probandum absolucionem ab iis criminibus debere etiam dari in pœnitentia: facultas enim data ibi Episcopo ad absoluendum ab iis peccatis, est solum ad absoluendum sacramentum, ut diximus, cum peccata non possint extra sacramentum absolu: unde inferunt non posse fieri in absencia: quod probant non quidem ex eo, quod sacramentum Pœnitentiae non possit ministrari absenti (hoc enim esset idem per dictum probare, & affere reuam ipsam in exemplum) sed ex eo quod

quod confessio non possit fieri in absentia per nuncium, vel per litteras: nam sicut confessio, qua est vna pars huius sacramenti exigit praesentiam, ita absolutio, qua est altera pars, exiget eandem praesentiam. Affert ergo confessio in exemplum ad absolutionem, atque adeo exemplum non est idem, sed aliquid condistinctum ab eo, ad quod affert. Qui sensus constat clare ex ipsis verbis supra relatis. Accedit etiam (inquit) quod Concilium loquatur de absolutione sacramentali in foro conscientia, qua requirit praesentiam exemplo confessio, qua non potest fieri per nuncium, vel per litteras.

⁶⁷ Dubitatur nondum, an possit Episcopus hac facultate vti, non solum extra sacramentum, sed etiam in absentia, non quidem absoluendo a peccatis, sed a sola censura subditum absentem, qui tamen saltem sit intra diocesim. Negantij, qui negant facultatem hanc posse exerceri extra sacramentum penitentia. Alij tamen omnes, qui dicunt posse extra sacramentum dari absolutionem ab hac censura consequenter, & merito admittunt posse conferri absenti, quia absolutio a censura ex genere suo ab absenti dari potest: & haec facultas non limitatur Episcopo, quod haec censuram: ita Suarez, Manuel, Petrus Ledesma, & Henriquez, quos affert, & sequitur Sanchez dito cap. 11. num. 14. Hurtado vbi supra numer. 49. & alij.

⁶⁸ Dubitatur tamen decimò & magis, an si Episcopus sit in Diocesi, & subditus extra illam, ⁶⁹ vel è contra, possit Episcopus subditum à censura, & sicut absoluere, stante illo Tridentini decreto & idem dubitatur, quando vterque extra diocesim sit. Variae sunt doctorum sententiae. ⁷⁰ Prima est Episcopus, & subditum à tum esse vtrumque intra propriam diocesim: absoluere. Et quod videtur supponere iij, qui volunt, non posse Episcopum vti hac facultate, nisi in sacramento penitentia: si enim aliunde requiratur, quod Episcopus, vel subditus sit intra diocesim, vt significare videtur Tridentinum: consequens est, vt vterque debeat esse intra diocesim, cum vterque debeat esse in eodem loco ad valorem sacramenti penitentia. Ratio autem est potest quia licet actus iurisdictionis voluntariae, qualis est haec absolutio, possint exerceri ab Episcopo etiam existenti extra diocesim, & erga subditos extra illam existentes, vt cum alius probat Sanchez lib. 3. de marim. disp. 19. numer. 8. hanc tamen facultatem limitauit Tridentinum dicens licet Episcopis, & quoscumque sibi subditos in diocesi sua absoluere: cum autem verba illa in diocesi sua non magis possint intelligi de subdito, quam de ipso Episcopo, de vtraque intelligenda videntur. Hec tamen sententia communiter reicitur, vt notant Sanchez dito c. 11. num. 15. Suarez disput. 41. de Censuris f. 2. n. 11. in fine, Hurtado vbi supra §. 49. & alij. Quia legum cōrēctio vitanda est quantum fieri possit quare cum verba illa alium sensum habere possint, non debet imponi noua limitatio adeo exorbitans, vt vterque debeat intra diocesim exsistere.

⁶⁹ Secunda ergo sententia ex aduerso docet, neutrīus, praesentiam intra diocesim exigere: ita Sanchez vbi supra num. 17. & indicat Petrus Ledesma apud ipsum, & clare sequitur Hurtado dito §. 49. verba autem illa, in sua diocesi, non omnes eodem modo explicant. Nam Ledesma dicit,

sensum esse, erga subditos sua diocesis. Hec tamen explicatio videtur aliunde limitare facultatem illam, ita vt non possit Episcopus absoluere subditum aliena diocesis apud se commorantem, quod esset contra id quod sacra Congregatio, vt vidimus, sapius respondit.

Alij ergo dicunt, verba illanom esse restrictius, sed explicare verba praecedentia, ita vt sensus sit, posse Episcopum absoluere subditos omnes suos, siue subditi sine ratione domicilij (et hos potest absoluere ubiqueque sint) siue subditi sint solum quia tunc in diocesi commorantur, quales sunt peregrini: hos autem non potest absoluere nisi quandiu ibi sunt. Potest ergo absoluere subditos in diocesi omnes, hoc est, vel qui ratione domicilij pertinent ad eius diocesim, atque adeo licet physice sint extra illam, sunt tamen in illa moritari: vel eos, qui licet sint alieni, sunt tamen physice in illa diocesi, & ideo subduntur illi quoad forum penitentiale: ita explicant Sanchez, & Hurtado locis citatis.

⁷⁰ Tertia sententia docet requiri, quod Episcopus sit in sua diocesi, & hoc sufficere, vt possit absoluere subditum existentem extra illam: ita Castro Palao ditta diff. 4. punct. 3. §. 1. num. 12. quia in iis decretis nulla clausula, imo nulla syllaba debet esse superflua, vi probat ipsam Sanchez lib. 3. de marim. disp. 26. num. 6. superfluent autem illa verba, in sua diocesi, si non afferrent aliquam restrictionem: nam concessa semel facultate absoluendi omnes subditos, iam possit Episcopus absoluere habentes domicilium ibi, atque etiam aduenias, & peregrinos ibi commorantes, qui omnes nomine subditorum intelliguntur in ordine ad forum penitentiale: nihil ergo operantur verba sequentia. Porro verba illa magis debent intelligi de Episcopo, quam de subdito praesente intra diocesim, probat argumentis infra adducendis contra in ostiam sententiam.

Ceterum Hurtado vbi supra preoccupasse videtur, & occurritis huic difficultati, significans verba illa non esse superflua, sed necessaria ad explicanda, & limitanda verba priora. Facultas enim absoluti quoscumque subditos potuerit ab aliquo nimis late intelligi, ita vt si Episcopus haberet aliquos subditos in temporalibus, qui non perrinerent ad eius Diocesim, possit illos etiam absoluere. Item si haberet subditos in Abbataria aliqua, qui non subderentur ei, vt Episcopo, sed vt Abbati, eos etiam absoluere possit, quia sunt eius subditos. Ad hoc ergo, & similes subditos excludendo addita sunt verba, in sua Diocesi, quibus limitatur facultas ad eos tantum subditos, qui pertinent ad eum, vt Episcopo; nam Episcopus solus, vt Episcopus habet propriè Diocesim: hi autem sunt solum, qui vel ibi commorantur, vel ibi habent domicilium, licet actu alibi peregrinatur.

Hec tamen easio, vt verum fatear, excogitata videtur ad effugendam quovis modo difficultatem: non tamen iuxta mentem Concilij, nam facultas concessa Episcopis absoluendi subditos ex se significat satis aperte sensum formalem, nempe de subditis Episcopo, vt Episcopo. Alioquin cum verba illa, in sua Diocesi, non sint addita in facultate paulo ante in eodem decreto concessa Episcopis ad dispensandum in irregularitatibus, & suspensionibus occultis, & non deductis ad forum contentiosum, sequeretur posse Episcopum dispensare cum subditis suis temporalibus

ralibus, non pertinentibus ad eius Diœcœsum, quod nemo concedet: imo nec potest cum iis, qui ei, non ut Episcopo, sed ut Abbatii subduntur, quia facultas Episcopo, ut Episcopo concessa semper intelligitur in ordine ad subditos, qui ei, ut Episcopo subduntur, etiam si alia explicatio non addatur, quæ si addenda erat, cur non fuit etiam in priori concessione addita?

73 *Quarta sententia, magis non probabile.* Quarta sententia, quam magis probo, docet verba illa limitare concessionem, ut non possit Episcopum absoluere subditos, quia in extra suam Diœcœsum commorantur. Ita Suarez dicit *disp. 41. de censuris*, & idem indicauerat *disp. 30. de Penit. sent. 2. num. 3. in fine*, qui eam dicit fuisse rationem Concilij ad hanc limitationem addendam, ut seruaretur vnio, & concordia inter Episcopos, non solum in ordine ad subditos, sed etiam in ordine ad territoria. Quam rationem Autores aliarum sententiarum impugnant: quia id potius suadet limitandam esse facultatem, ne ipse Episcopus in aliena Diœcœsi existens exerceret eum actum in subditos, quam ne existens in propria Diœcœsi absoluere subditum existentem extra illam. Ad hoc tamen responderi potest, licet quoad actus Pontificales, qui concernunt potestatem ordinis propter auctoritatem quandam, & maiestatem, quam præ se ferunt, attendatur, ne Episcopus in alterius Diœcœsi eos exerceat sine eius consensu: quoad hos tamen actus iurisdictionis voluntaria, qui non habent eiusmodi solemnitatem, & pompa externam, parum curare Episcopum, quod alius Episcopus in eius Diœcœsi, sine eius licentia eos faciat circa proprios subditos alibi existentes, circa quos ipse Episcopus, in cuius Diœcœsi ille alius Episcopus commoratur, nihil potest exercere, eo quod non sint eius subditi: Multum tamen curare, ne circa subditos, qui ad eum iam pertinent, dum ibi commorantur, alius Episcopus, siue præsens, siue absens, illos actus exerceat. Cum enim hi eo tempore deberent ad ipsum Episcopum recurrere, in cuius Diœcœsi sūr, multum ei præiudicatur, si possint ad proprium Episcopum recurrere ipso relieto, eoque inuito se offendere absolutos, qui antea excommunicati erant. Ut igitur hæc occasio querela Episcopis tolleretur, & debita seruaretur pax, prudenter cum ea limitatione facultas absoluendi concessa fuit, ne subditi extra Diœcœsum commorantes à proprio Episcopo absoluenterentur, sed ab illo apud quem aetū sunt.

74 Ego potissimum ad hanc sententiam amplectendam mouor, quia videtur esse iuxta sensum sacrae Congregationis, si considerentur eius verba in response ilia supra relata; loquendo enim de subdito, qui extra propriam Diœcœsum commoratur, de quo quereretur quid circa ipsum possit Episcopus proprius absens ex vi illius Tridentini Decreti, dicunt, posse ipsum absoluere in sacramento penitentia ab illo Episcopo, in cuius Diœcœsi, vel ciuitate commoratur. Quamvis autem non dixerit expressè, non posse absoluere à proprio Episcopo, hunc tamen fuisse Cardinalem sensum, significant fatis verba immediate subsequentia, quibus redditur hæc ratio: quia *Nuntijs*, qui possunt absoluere excommunicatos, ob iniectionem manus in clericos, non possunt absoluere subditos extra Provinciam. Quod exemplum probat etiam de absolutione à censura, quasi diceret, ut supra notabam, sicut Nuntius,

quia accipit potestatem limitatam ad exercendam illam intra Provinciam, non potest absoluere à censura subditum extra illam existentem; ita ne Episcopus, cui data est facultas absoluendi subditos in sua Diœcœsi, poterit vi huius facultatis absoluere eos extra illam vagantes. Unde constat, verba illa, in sua Diœcœsi, intellecta fuisse à Congregatione, ut limitantia facultatem, ne exerceretur cum subdito extra Diœcœsum comorante. Ex eodem autem Legati exemplo probari potest, Episcopum extra Diœcœsum commorantem posse absoluere subditum suum intra suam Diœcœsum existentem, quia Legatus Pontificis, licet iurisdictionem limitatam ad suam Provinciam accipiat, & licet extra illam non possit iurisdictionem contentiosem exercere, potest tamen exercere voluntariam, etiam extra suam Provinciam adhuc sit, ut notauit cum aliis Azor com. 2. lib. 5. cap. 27. queſt. 6.

Obiiciunt Sanchez, & alii, quia si contextum Concilij attente inspiciamus, verba illa, in sua Diœcœsi, potius videntur referri ad Episcopum, ut ipse debeat esse in sua Diœcœsi, quam ad subditum absoluendum. Dicitur enim: *licet Episcopus, &c. quoquecumque sibi subditos, in diœcœsi sua absoluere: vbi ponderas Sanchez post particulari, subditos, esse virgulam diuidentem à verbis illis, in diœcœsi sua, quasi hæc verba non coniungenda sint cum subditos. Respondet: in primis in variis editionibus antiquioribus, quas ego vidi, Coloniensi, Antuerpiensi, Lugdennensi, non inueniri virgulam post vocem, subditos, quod si in aliqua editione addita sit, id sine mysterio factum est, maioris claritatis gratia. Quoū facti debet ipse Sanchez, qui eodem n. 17. dicit, sensum illorum verborum legitimum esse, subditos in diœcœsi sua, id est, quoquecumque sibi subditos, & quoquodcumque subdantur: iuxta quem sensum verba illa in diœcœsi sua, referri debent ad subditos, atque ideo legi debent sine virgula, & interrupzione. Vnde ipse Hurtado, qui tentatiam Sancij sequitur, non solum illus non fuit illo argumento virgulæ interposita, sed portius ea verba sine virgula scripti dicto §. 49. ibi: est ergo hic sensus: Episcopus potest absoluere sibi subditos in sua diœcœsi, id est, in quo ratione diœcœsi sua habet sacramenti. Non est ergo ex illa virgula fundamentum ad separandam diœcœsum à subditis.*

Arguunt rufus ex iisdem verbis, quia dum Concilium dicit in diœcœsi sua, non potest loqui de subditis, sed de episcopo, nam subditi non habent diœcœsum, sed solus Episcopus. Respondeo verum esse, *is, sua, referri ad Episcopos, non ad subditos, & quoquecumque sibi subditos, Episcopos posse subditos in diœcœsi sua, hoc est plurorum Episcoporum absoluere. Hinc tamen non sit, non agi de subditis presentibus in diœcœsi: sicut si dicam fuisse, licet Episcopis absoluere subditos existentes in diœcœsi ipsorum Episcoporum, quomodo explicantur diœcœsi Episcopi, & non subditos, sententia tamen in diœcœsi referetur ad subditos, & non ad Episcopos. Idem autem est sensus verborum illorum, in diœcœsi sua, ita ut sua sententia arguatur, quod Episcopus, cuius est diœcœsi, præfencia tamen significata per illud, in, referatur ad subditos, quia in ea diœcœsi esse debent.*

Maius dubium esse posset, an ad dispensatio- nem in irregulariariis, & fulpionibus occulatis, quia in eodem decreto fieri conceduntur ab Episcopis.

Episcopis, requiratur etiam præsentia subditi intra diocesum proprii Episcopi, à quo dispensatur. Id enim aliqui affirmant, Henriquez, Auila, & Manuel apud Sanchez, dicto cap. 11. num. 12. & videtur illis fauere responso Cardinalium supra relata. Alij tamen id negant Suarez diff. 41. de censuris, scilicet 2. num. 10. & 12. & Sanchez dicto num. 12. Quia verba illa in diocesi sua, non sunt apposita in priori parte illius decreti, in qua conceditur facultas ad dispensandum, sed solum in posteriori, ubi datur facultas ad absoluendum. Hoc tamen dubium non pertinet ad quæstionem præsentem, quæ solum est de facultate ad absoluendum.

Dubitatur unde in, an Episcopus posset facultatem ad absoluendum ab hæresi alicui committere. Difficilis oritur ex verbis Concilij, in quo, licet ad absoluendum ab aliis casibus occultis data sit facultas Episcopo, vel Vicario ad id ab eo specialiter deputando, de hæresi tamen subditur: idem & in hæresi criminis in eodem foro conscientia eis tantum (scilicet Episcopis) non eorum Vicariis sit permissione. Adhuc tamen multi, & graues doctores putant, licet Episcopus non possit deputare Vicarium ad absoluendum ab omnibus casibus reseruatis occultis, comprehensa etiam hæresi, inquit nec specialiter ad omnes casus hæresis occultæ, posse tamen occurrente casu alicuius hæretici occulti, committere alicui specialiter absoluendi facultatem pro illo casu: ita Nauarrus, Corduba, Henriquez, Azor, Eman. Sa, Vega, Manuel. Roder. quos affert, & sequitur Sanchez dicto cap. 11. num. 23. Hurtado dicta diff. 84. §. 37. & alij. Quia de iure communi potestas ordinaria, qualis est hæc, cum data sit, non personæ, sed dignitati Episcopali, cui perpetuò annectitur, delegari potest. Correctio autem iuris communis vitanda est, & strictè interpretanda. Potest verò explicari limitatio à Concilio posita dicendo, negari Episcopo facultatem deputandi vicarium generalem ad omnes casus comprehensa hæresi: vel etiam specialem ad omnes casus hæresis, non tamen committendi alicui facultatem pro casu particulari occurrente, cuius iam ipse Episcopus notitiam habet: qui certè vel non esset simpliciter vicarius, vel esset vicarius specialissimus, qui non censetur prohibitus, cum Episcopus per seipsum in ampla diocesi non posset omnes audire, nec adire, si v. g. longè distet, nec possit ad Episcopum venire sine scandalo, ut si sit fœmina nobilis, nec Episcopum accertere, si v. g. sit monialis in clausura degens; quare non esset sufficiens necessitati prouisum, si Episcopus tunc non posset alium loco sui deputare ad absoluendum. Et ideo sententiam hanc probabilem esse fatetur Castro Palao ubi supra numero 20.

Secunda tamen sententia verior negat hanc deputationem fieri posse, quam tenent Gutierrez, & Petrus Ledesma, quos affert Sanchez ubi supra num. 22. P. Molina, Simancas, Garzia, & Lorca, quos affert, & sequitur Suarez in praesenti diff. 21. scilicet 4. numer. 8. qui idem docuerat diff. 30. de Penit. scilicet 2. numer. 9. & 15. Castro Palao dicto num. 20. & alij. Et videatur clare colligi ex verbis Tridentini, quæ per voces satis vniuersales omnem Vicarij deputationem negant. Primum quia cum Vicarium solum specialem pro aliis casibus permisissent,

postea ad casum hæresis omnem Vicarium excludeno, id videtur necessariò intelligi de omni Vicario, qui pro aliis casibus permisitus erat: qui autem pro aliis casibus permittebatur, deputati poterat vel ad omnes casus venturos, vel etiam adueniente casu, pro illo in particulari: utrumque ergo Vicarium ibi concessum negare verba frequentia in casu hæresis dicendo, non eorum Vicariis. Secundò clarissima ex illa particula, eis tantum, nam dictio, tantum, est exclusa vniuersalis omnium aliorum. Ideoque in summulis proppositio exclusiva, Petrus tantum, seu solum currit, explicatur, & resoluitur per has, Petrus currit, & nullus alius à Petro currit. Propositio ergo illa; Episcopus solum possit absoluere resolui deber per has. Episcopus solum & nullus alius prater ipsum possit. Qui autem nullum posse dicit, omnes prorsus absque via exceptione excludit. Quod magis ex argumentorum solutione constabit.

Ad qua dicimus in primis hanc non esse propriæ correctionem iuris communis, & eius restrictionem, sed potius concessionem nouam factam Episcopis contra ius, quo absolutio hæresis reseruata erat, sibi Summo Pontifici: quare retorqueri potest argumentum, quia correctione iuris antiqui vitanda, & restringenda est. Si ergo iure antiquo Episcopus, vel alius sibi non poterat ab hæresi absoluere, non est ab hoc iure antiquo recedendum, nisi quantum necesse fuerit ad verificandum ius nouum, atque adeo concessio nova, quæ non contrigit ius antiquum limitando, sed potius extēndit Episcoporum potestatem, explicanda est in proprio verborum sensu, ut sonat. Secundò retorqueri potest argumentum, quia si verba illa, eis tantum, & non eorum vicariis, intelligi possunt, & non excludant Vicarios omnes etiam specialissimos, sed solum generales, vel speciales, quia hoc sufficit ad ponendam differentiationem inter alios casus reseruatos, in quibus Vicarij speciales deputari possunt, & inter hæresim ad quam non potest deputari Vicarius etiam specialissimus, sed solum specialissimus: eodem modo posset aliquis dicere, posse Episcopum deputare Vicarium ad omnes casus hæresis occultos, quia adhuc tunc esset differentia inter hæresim, & alios casus: quia in ordine ad alios potest Episcopus deputare Vicarium specialem, eum facultate generali ad omnes casus reseruatos occultos: at in ordine ad hæresim, non sufficeret ea deputatio, sed requireretur Vicarius specialior deputatus ad hæreses occultas, qui Vicarius esset specialior, quam illi alius deputatus ad omnes casus. Vnde dicere posset non prohiberi Vicarium deputatum ad omnes hæreses, sed Vicarium, qualis deputari potest ad alios casus: quod tamen Autores prima sententia non concedunt. Ergo facendum est omnem Vicarium etiam specialissimum prohiberi: alioquin, cur minus prohibetur specialissimus, quam specialior, cuius permissione stari posset cum maiori restrictione circa hæresim, quam circa alios casus.

Ad illud verò, quod dicebatur, Episcopum non posse per seipsum sine graui inconvenienti omnes subditos audire, & absoluere. Respondeatur idem inconveniens sequi in sententia contraria. Si enim Episcopus non potest committere suas vices alteri ad casus omnes hæresis, sed debet toties, quoties, occurrente casu, eas pro illa vice committere; debet ergo toties quoties notitiam habere

78
An Episcopus posset hanc facultatem alteri committere.

80

81

habere de casu in particulari, & de impedimento personæ, ne ad ipsum veniat: quod etiam difficultate est, cum subditus in Diœcœsi ampla possit nimium digitare, & confessarius etiam, cui danda esset facultas: in iis ergo, & aliis similibus casibus, sicut Episcopus posset in sententia contraria facultatem pro illa vice dare alicui, ita & quæ faciliter poterit subditum intra Diœcœsi existentem absoluere: quia ut supra diximus, absolutio à censu potest absenti conferri, & ablata censura auctor refutatio huius peccati, à quo poterit postea Confessarius ordinarius absoluere. Potest autem Episcopus id facere imposita penitentia salutari subditu, & ad hunc remedium necessario, ideo namque eligitur Episcopi industria in hoc casu, ut per seipsum morbo adeo periculoso medicinam adhibeat opportunam. Vnde rursus confirmari potest nostra sententia, quia quando eligitur industria personæ ad aliquid munus, non potest id alteri delegare; in prædicto autem decreto eligitur industria Episcopi ad absoluendum ab heresi, qui ideo designatur ut per seipsum tantum absoluat: non potest ergo id alteri committere.

82
Quid intel-
ligatur per
crimen occul-
tum?

Dubitari solet ultimò, quid intelligatur per crimen occultum pro quo solo data fuit ea facultas. Sed hæc quæstio generalis est ad omnes dispensationes, & absoluciones, quæ dari solent in casibus occulciis, de qua videri possunt Sanchez dicto c. 11. num. 19. & sequentibus, & l. 8. de marim. disp. 34. num. 55. & 56. Azor. 1. tom. lib. 8. cap. 10. quæst. 9. Suarez dicta disp. 30. de penitent. sect. 2. & disp. 41. de Censuris, sect. 2. Molina tract. 3. de Iustit. disp. 79. num. 8. Auila de censuris part. 2. c. 7. disp. 1. dub. 1. concl. 2. & p. 7. disp. 10. dub. 6. & alij. Videantur etiam responsa aliqua facta Congregationis super dictum decretu Tridentini, quæ occulta, in hoc casu factis stricte accipere videntur.

§. II.

De facultate Inquisitorum ad absoluendum ab heresi.

83

Non est dubium de potestate Inquisitorum ad absoluendos hereticos penitentes iudicitaliter pro foro extero, atq; adeo simul pro interno: hoc enim faciunt, quando eos præmissa abiurazione recorulant Ecclesiæ, & impunenteri penitentiam. Sed difficultas est, an extrajudicitaliter possint pro solo foro conscientiæ eos absoluere, quando ad ipsos non pro tribunali, sed secreto, & in priuato per se, vel per alios recurrunt pro absolutione obtinenda.

Prima sen-
tencia.

Prima sententia affirmat, quam aliqui tenent loquendo saltem de Inquisitoribus Hispaniæ: alij vniuersaliter loquuntur. Plures pro hac sententia afferuntur apud Sanchez lib. 2. in decal. cap. 12. num. 1, nempe Campiegus, Rodericus, Toletus, Gutierrez, Paramo, Bannes, Henriquez, Graffius, Simancas, & alij, quibus adduntur Navarrus, Vialdus, & alij apud Castro Palauum 1. tom. dicto tract. 4. disp. 4. §. 2. numer. 2. Item afferuntur Homobonus, Puteanus, Villalobos, Freitas, Bonacina, & alij, quos afferit, & sequitur Diana 1. part. tract. de absolut. ab heresi, resolut. 3. & 4. part. tract. 8. de officio, & potest. Inquisit. refol. 35. & eam probabilem facit Sanchez ubi supradictum. 2.

Secunda sententia negat solidam hanc Inquisitorum potestatem fundari, ita Sanchez ubi supradictum. 3. Suarez in presenti disp. 21. fid. 4. tenuum. 15. Garcia, Farinacius, & Barbosa, quos afferit, & sequitur Castro Palao ubi supra. num. 2.

Alij plures afferuntur à Diana locis proximis, nempe Sanctarellus, Zecchini, Novarini, Ricciullus, Ioan. Valerus, Riccius, Alfonius de Leone, & alij. Quia nec ex Bulla aliqua concessio constat, nec etiam ex munere sequitur, nam torum hoc munus pertinet ad forum iudiciale, ad quod nullo modo requiritur, nec defertur potestas absoluendi pro solo foro conscientiæ, & interno, quæ absolutio ad forum iudiciale impetrinenter se habet.

Afferri solet Bulla quædam Clementis V. I. relata à Penna in direct. inquisit. inter Bullas illius Pontificis, & data fuit anno 1530. & incipit. Cùm sic sit, in qua habentur haec verba; Nobis etiam, ac Vicariis prefatis extra iudicitaliter Luthernos occulcos, & non inquisitos per ordinarium, siue alios indices, aut alios quoscumque hereticos, &c. si ad cor reveri penitentes id humiliter petierint, postquam heresim, quæ polluit, & infecti transabuerint, & medio iuramento promiserint de cetero ab huiusmodi heresi penitus abſinere, absoluendi, illisque pro præmissis penitentiam iniungendi salutarem, eisque ad gremium sanctæ Ecclesiæ restituendi, & rediendi, auctoritate Apollonica, tenore praefectione literarum, licentiam, & facultatem concedimus. In quibus verbis conceditur Inquisitoribus, & eorum Vicariis, nempe Commissariis, facultas extra iudicitaliter absoluendi hereticos occulcos, quæ non potest esse alia, nisi pro foro conscientia, nam pro foro externo publicos etiam hereticos poterant Inquisitoribus ex officio absoluere.

Hac tamen Bulla prohibito multipliciter ab Auctoribus secunda sententia refellitur. Primo quia Bulla illa non ad omnes inquisitores, sed ad aliquos solos ex ordine Predicatorum in Prouincia Lombardia, & quidem non ad successores, sed quo ad eorum personas diriguntur. Secundo quia absoluere extra iudicitaliter, non significat ibi absolutionem pro solo foro conscientiæ, nec sine aliqua iudicii forma, & praesentia Notarii, sed solum sine solemnitate, & publicitate judicij, cum secreta abiurazione, & penitentia, prout sepe declaratum esse à Congregatione supremæ inquisitionis Romana testatur Barbosa de potestate Episcopi. 2. part. allegat. 40. numero 27. Tertio, quia nimis probaret Bulla illa, nempe non solos inquisitores, sed etiam Commissarii posse ab heresi absoluere, quod tamen nemo de facto concedit, nec expedit, cum Commissarii illi in singulis oppidis sint, & homines sepe non ita docti, & apti ad talen potestatem. Vnde Hurtado, qui eam potestatem inquisitoribus concedit dicta disp. 84. §. 53, fatetur id non posse ex illa Bulla Clementis V. I. colligi, quia probaret ultra id quod intenditur.

Ipse vero recurrat tanquam ad unicum fundatum ab ipsis; quia ipse videt inquisitorum supremum in Hispania semel ea facultate ipsis fuisse; Hoc tamen fundatum dubius est: tum quia potest inquisitor ille in prædicto opinionem probabilem tot, & tantorum doctorum, qui eam facultatem in inquisitoribus agnoscunt: tum etiam quia retroquerit

potest cum passim inquisitores ipsi rogati de absolutione heretici occulti, nolint eam dare, nisi penitens coram ipsis, & notario compareat, & extra sacramentaliter heresim suam faciat: quem vsum agnoscit, & queri conatur ipse Hurtado §. 74. & sequentibus, & idem testantur Barnes, & alij, quos refert, & eis afferuntur Castro Palaio vbi sup. n. 3, in fine.

87 Ego in hanc secundam sententiam multo magis propendo, quia in re dubia, & in facultate, cuius solidum fundamentum non invenitur, magis credo faciae Congregationi Cardinalium, qui expresso responderunt, inquisitores eam facultatem non habere, his verbis: *Episcopus, aut Inquisitor absoluere iam non possunt hominem hereticum in foro conscientia, licet hæc facultas à Concilio si ipsa tradita.* Quæ responsio inter impellas, & manu scriptas eadem reperitur. Quidquid ergo sit de bulla illa Clementis VII. vel de qualibet alia, qua non invenitur, in qua hac facultas inquisitoribus data sit; Congregatio censuit per bullam Coenæ eas omnes facultates reuocari. Et quidem maior difficultas esse posset de Episcopis, quibus in decreto Concilij Tridentini, non sine diligentia examine, & consideratione ea facultas data fuerit; Si ergo horum etiam facultatem Congregatio censuit Bulla coenæ reuocatam esse, quanto magis de facultate dubia inquisitorum, cuius concessio solida non appetit, dicendum erit reuocatam omnino esse eadem Bulla coenæ, si quæ vñquam talis facultas extiterit.

88 Hinc facilius responderi potest ad alia dubia, quæ circa hanc Inquisitorum facultatem occurserent. Primum dubitatur, an singuli inquisitores solum possint hereticum occultum absoluere pro foro conscientia, et verò debeat omnes simul assensum præstare. Sanchez dito cap. 10. numer. 4. dicit singulos leofitos posse, cui fauere videtur Gutierrez, Graffius, & Vinaldus ad eo relati. Primo, quia indirecta Bulla Clementis VII. conceditur ea facultas Vicariis etiam, seu Commissariis; Commissarius autem est unus, & sine tribunali; ergo à fortiori unus Inquisitor poterit sine tribunali, ne sit deterioris conditionis, quam Commissarius. Ad hoc tamen responderi Hurtado §. 55. inde probari concessionem illius Bullæ non substiteret, quia in Hispania Commissarii eam facultatem non habent, nec sine magno absurdo habere possent. Adde si eam vñquam habuerunt, reuocatam esse per Bullam Coenæ.

Secundum probat Sanchez, quia hæc est natura fori conscientia, ut facultas in eo concessa secretio, & sine testibus exerceri possit, quod non fieri, si penitens cogeretur toti tribunali suum crimen derelgere, quod durissimum esset. Hoc etiam parum vrgit, quia posset alii Collegis de tegi crimen tacita persona, ut ex eorum consensu unus Inquisitor absoluatur, scutellisque dicunt capitulum. Sede vacante posse absoluere à casibus occulitis in Tridentino concessis, dicunt Capitulo posse proponi crimen tacita persona, ut facultatem concedat alii ad absoluendum.

89 Ipse ergo Hurtado §. 66. & sequentibus purat Inquisitores privatos non habere eam facultatem, sed Inquisitorem supremum Hispaniæ, penes quem residet tota iurisdictio, posse per se solum absoluere, vel committere aliqui ex Inquisi-

toribus priuatis, in modo etiam alteri Sacerdoti. Adhuc, quemlibet Inquisitorem, quando nomine Tribunalis Provinciam visitat, posse absoluere, quia tunc ipse ibi representat totum tribunal, & exercere potest, quod simul cum collegis facere posset. Atque ita consequenter ad eam sententiam dicendum videtur, iuxta quam in Inquisitore non requiritur sacerdotium ad eam absolutiōnem à censura, quia non est actus ordinis, sed iurisdictionis. Quod etiam locum habet in nostra sententia, possunt enim Inquisitores non Sacerdotes absoluere ab hac censura pro foro iudiciale non tam posse singuli leofiti, nisi quando nomine tribunalis operantur. Vnde quando res secretæ agenda esset, nec posset hereticus occultus omnibus se presentare, notat Suarez in presenti dicta scilicet 4. num. 18. expedire, ut alij committant suam iurisdictionem, vni Inquisitori, à quo absoluatur, ut penitentes facilius, & cum minori rubore, & onere accedant. Quod tamen ita debet intelligi, ut persona iam fuerit omnibus manifesta; non enim possunt iudicialeiter decernere de personæ in genere, præsertim cum abiuratio, & absolutio debeat coram Notario in actibus manere.

90 Secundum dubitatur an retenta illa prima sententia, possint inquisitores absolutionem pro foro conscientia alteri committere. Negant aliqui Sanchez vbi supra num. 5. Ipse tamen affirms quia hæc ea facultas non videatur illis concessa, ut constituentibus tribunal, sed ut confessarii priuatis, cum sit pro foro conscientia, & priuatis confessarii non possit facultatem suam alteri committere: adhuc quia hæc facultas non committitur persona Inquisitoris, sed officio cui est perpetuò annexa, non videtur ei commissum ministerium nudum, sed facultas delegabilis. In nostra tamen sententia non est difficultas, cum nec inquisitores habeant eam facultatem pro foro conscientia, nec si eam habent residerent in singulis, sed in tribunal. Tribunal autem potest, & de facto delegat confessario eam facultatem iudicialem, quam habet, ut virtuelli absoluatur, ut cum Menochio, & alii docet idem Sanchez num. 6. & probat ex Clement. 1. de hereticis, vbi expressè dicitur inquisitores posse vices suas delegare; & ratio est, quia sunt delegati à Principe ad uniuersitatem causarum, quare possunt unam, vel alteram causam delegare.

Dubitatur tertio, An hereticus occulto potenti absolutionem pro foro conscientia possint Inquisitores licere eam negare, nisi velit iudicialeiter coram Notario suam heresim fateri. Ad hoc facile responderi posset ex supradictis, posse id licere fieri, quia possent ad minus inquisitores amplecti nostram sententiam negantem Inquisitoribus facultatem absoluendi pro foro conscientia, nec tenentur audire sacramentaliter penitentes, quos probabiliter putant non posse a se absoluiri. Retenta veio sententia contraria, & quod possint etiam in foro conscientia absoluere, an aliquando ad id teneantur saltem ex charitate, & communiter possint reuere, nisi iudicialeiter comparet penitens, & quibus de causis vñus ille iuficitur videri potest. Hurtado late id tractans

91 An hereticus occulto potenti absolutionem pro foro conscientia possint Inquisitores licere negare, nisi velit coram Notario suam heresim fateri.
An si hereticus cui sit potest penitentiam ostendat, & absoluatur ab Inquisitoribus, absoluere sit valida. Procedit autem hoc dubium

dis. 8. 4. scilicet 5. per totam.

Dubitatur quarto, An si hereticus ficeret penitentiam ostendat, & absoluatur ab inquisitoribus, absoluere sit valida. Procedit autem hoc dubium

dubium etiam de absolutione iudicialiter data pro foro externo, & licet inquisitores non possint aliter nisi iudicialiter absoluere. Eman. Sa verbo *hæretis*, num. 2, dicit absolutionem valere. Id tamem meritò alij negant, *Henriquez*, & *Sayrus*, quos afferr, & sequitur *Sanchez dicto capi. 12. numer. 8. Castro Palao dicta disput. 4. punit. 3. §. 2. numer. 5.* *Suarez disput. 7. de Censuris f. 6.* (non 7. ve falsò apud *Sanchez*, & *Castro Palao*) num. 12. & in presenti disput. 21. f. 4. numer. 19. Tum quia absolucione à censura per fraudem extorta nulla est, vt cum alii obseruat *Suarez disput. 7. de Censuris* loco citato qualis esset in hoc casu, dum hæreticus se Catholicum fingit, tum etiam quia Inquisitores in absolutione iudicali addunt verba illa: *si ita est, quod ex corde conuerit, non tacendo de se, vel de alio rem aliquam, contra nostram sanctam fidem Catholicam, eum absoluimus & nos aliter.* Deficiente ergo conditione, deficit absolutionis valor. Notar autem idem *Suarez in presenti dicto numer. 19. Hurtado dicta disp. 84. §. 67. & Castro Palao vbi supr. n. 5.* si postea redeat ad bonam mentem hæreticus, absoluendum quidem esse denuo ab inquisitoribus, vel ex eorum commissione, non tamen esse necessarium praefentiam Notarii, & alias solemnitates, quæ iam præcesserunt, si fictio illa fuit mere interna, & post primam absolutionem fictam hæretis non prodiit in actum externum. Quod probant exemplo matrimonij, in quo non est necessaria presentia noua Parochi, quando præstatut consensus, qui coram Parochio, & testibus factus fuerat. Quæ doctrina, & quæ probabilitas saltem erit in hoc casu, ac est sententia illa in casu matrimonij, de cuius veritate non oportet nusquam disputare.

93

Addit *Sanchez num. 9.* si hæreticus aliquas hæreses confessus fuit in tribunali, & aliquas tacuit, absolutum manere à censura incursa propter illas, quas dixit, non vero ab incuria propter illas, quas tacuit. In quo tamen vel obscurè, vel non satis consequenter loqui viderut. Nam vel tacuit bona fide, vel mala, aut scienter: si bona fide, ille Auctor sibi esset contrarius, qui statim docet quando bona fide, & immemor illas tacuit, manere omnino absolutum à censura. Debet ergo loqui solum de tacenti aliquas hæreses scienter, & mala fide. De hoc autem non video quomodo possit manere absoluere à censura incursa propter hæreses, quas fuisse est: cum ipsam *Sanchez paulò inferius* referat formam, & verba, quibus Inquisitores absoluunt, nimi: um. Si ex corde conuerit nibil tacendo, vel de aliquo alio, quod si contra nostram sanctam fidem. Si ergo scienter tacuit alias hæreses, non subficit abolutionis, quoad aliquam partem, quia tota fuit sub conditione. Quia tamen hæc confessio non est sacramentalis, atque ideo non exigitur ita exacta circa numerum, & alias circumstantias, aduentum *Hurtado vbi supr. §. 68. & Castro Palao dicto 9. 2. num. 6.* hanc integritatem confessionis intelligi moralem in ordine ad variandum iudicium. Qualis autem defectus reddat eam insufficiendum, videri possunt iidem locis citatis.

94

Quid dicendum de hæretico negotiatio, qui nunquam delictum voluit fateri, & cum testibus coniunctus sit, traditur Curia seculari ultimo supplicio afficiendum, an possit hic à Confessario, qui eum comitatur, absolu. Ratio dubitandi est, quia licet Inquisito-

res assignent illi Confessarium, vt cum ad bene moriendum disponat, non videntur comitare Confessario facultatem absoluendi ab hæreti, cùm ob defectum confessionis iudicialis ipsi Inquisitores reum illum non reconciliant, nec absolvant iudicaliter, sed potius præsumant eum pertinacem, & adhuc hereticum, & ideo Curia seculari eum tradunt. Cùm ergo Inquisitores non possint absoluere extra iudicaliter, non possunt dare Confessario facultatem absoluendi pro solo foro conscientie, quam ipsi non habent, atque adeo Confessarius etiam ab Inquisitoribus assignatus non poterit eum absoluere.

Pro parte affirmativa Diana 1. parte tractat de *absolutur. ab hæret. resolut. 8.* affert Laurentum Portel. in additionibus ad dubia regularia, verbo *Reus* num. 2. docentem posse absoluere autem Diana nihil definit, sicut nec parte 5. tractat, de casibus occurrentibus tempore mortis, resolut. 7. vbi pro eadem sententia affert Hurtadum *disp. 86. de fide. f. 2. §. 29. & 30.* Sed reuera Hurtado non tenet sententiam illam Laurentij Portel, sed loquitur in casu longè diuerso: nescire quando Confessarius inuenit reum innocentem, vel quia id aliunde evidenter scit, vel certe ex confessione ipsius rei, cui in foro sacramentali debet magis credere, quā alii testibus contra eum testificantibus, quare audita eius confessione debet eum absoluere, in quo casu nulla est difficultas, cùm penitens sit bene dispositus, & indiget absolutione ab alius peccatis, quam sacerdos tunc non confert auctoritate ab inquisitoribus accepta, vt exprefse facetur idem Hurtado ibi, qui bene etiam aduerit, si forte non aduerset alius Confessarius præter inquisitorem, hunc etiam in foro sacramentali petente Reo, vt ipsum audiret, & absoluere, debere illum absoluere etiam negantem se fuisse hæreticum; licet in foro externo non deberet ei credere, sed testibus, & eum tanquam negatiuum punire. De hoc ergo casu non est difficultas, sed quando confessarius in ipsa confessione nouit penitentem fuisse verè hæreticum, & nolle id inquisitoribus faceri. In quo casu Portel dicit posse adhuc à confessario absoluui, nec esse obligandum ad confessiōnem iudicalem: qui Rei aliorum delictorum, etiam si fint coniuncti, & iam in patibulo morituri, non obligantur à confessario, vt ibi delictum iudicantur, nec est differentia quod hoc hæretici ab aliis, immo grauiorem infamiam ex confessione hæreticus incurret, quā ex confessione aliorum delictorum.

Contrariam tamen sententiam docui 2. tam de *Inquisit. disp. 40. f. 1. num. 19.* vbi licet eam obligationem in aliis delictis regulariter negauerim contra alios eam ponentes, excepti tamen hæreticum negatiuum, qui ad ultimum supplicium ducitur. Quod etiam docuit *Sanchez lib. 3. in de cal. cap. 7. num. 11.* & videretur supponere *Suarez disput. 23. de fide. f. 2. num. 5.* dicens: hæreticos negotiatio, non posse absoluui, nec reconciliari Ecclesiæ, cum sine confessione non sit absolutione. Et in hoc, inquit, sunt prioris conditionis, quam relapsi penitentes: nam his danda sunt sacramenta, illis autem dari non possunt, quia se indispositos offendunt. Vnde colligitur à posteriori ratio huius sententiarum: quia Ecclesia relapsos, etiam si penitentiam offendant, tradit Curia seculari, quia præsumit penitentiam eorum factam: quia tamen hæc præsumptio non est omnino certa, permittit

permittit eis sacramenta dari ante mortem: ne-
gantibus autem hæresim non permittit illo mo-
do dati sacramenta, ergo ideo quia præsumptio
impunitia habet certum fundamēnum, sem-
pe indispositionem præsentem, quæ ex negatio-
ne criminis aperte confat. Certum ergo ab Ec-
clesia estimatur non posse esse ad sacramenta di-
spositū eum, qui hæresim suam non confitetur.

97 Ratio autem à priori duplex esse potest. Pri-
ma quam affer Sanchez. dicto num. 11. ratione
scandali, qui debet hæresim fateri, & absolu-
tionem petere ad tollendum scandalum: dum
enim aliunde conuictus eam negat, censetur in
ea perseuerare, & eam corde retinere. Nam
licet quandiu de crimine aliunde non conuince-
batur, possent alij credere reum id negare ad
euandam infamiam, & pœnam: quando ta-
men neutrui, effugiendæ spes vlla apparet, sed
declaratus est iam hæreticus, & infamis, & statim
est comburendus, ita ut negatio criminis ad
nihil deferuerit, nisi ad illud aggrauandum, quatenus
impunitus etiam iudicatur, debet omnino
scandalum illud publica confessione dele-
re, atque ita Ecclesia latificare. Nam sicut præ-
ceptum confessionis fidei obligat nos abstinere
ab actibus positivis, qui contraria doctrina præ-
fessionem significare possent, ita etiam & ab acti-
bus negatiis, qui possunt idem significare: cum
ergo silentium illud in iis circumstantiis, &
omissio confessionis ita vehementer significant
pertinaciam in hæresi, ut ea de causa merito reus
ultimo appicio afficiatur, fides ipsa videtur
obligare ad non vntendum silentio adeo pernicio-
so, quod vehementer indicat animum in hæresi
obstinatum.

98 Secunda ratio desum potest ex iis, quæ cum
communi sententia dixi. 18. de Panit. sct. 2.
numero 24. & sequentibus, non posse in arti-
culo mortis absolui moribundum à peccatis
refutari ab alio sacerdote non habente faculta-
tem ad referuata, si adstet vel adit posse Prä-
latus, vel alius habens eam authoritatem; quia
facultas confidit cuilibet in articulo mortis
intelligitur in defectum proprij sacerdotis ha-
bentis auctoritatem ordinariam, vel delegata-
tam. Cum ergo in casu nostro adstint inquisi-
tores, qui possunt iure suo hæreticum absolu-
re à censura, & qui absolutionem ei offerunt, non
potest alius sacerdos prætextu mortis in-
stantis eum absoluere. Vnde colligi potest tertia
ratio, quia in omni sententia certum est, eum
qui in articulo mortis absoluuit ab excomuni-
catione Papæ referuata per sacerdotem non
habentem aliunde auctoritatem ad eum casum,
absolui quidem cum obligatione recurrendi
quam primum possit ad Pontificem, vel ad ha-
bentem ab eo auctoritatem, alioquin reincident
in eamdem censuram, ut constat ex cap. Eos
qui, de sententia excommunicati. in 6. Cùm ergo in
casu nostro adstint inquisitores habentes auctor-
itatem ad absolutionem hæresi, & parati ad eam
conferendam, frustra absoluueretur pœnitens ab
alio sacerdote, cum debet falete reincidere
statim in eamdem censuram, nisi se fisteret inqui-
sitoribus auctoritatem Pontificis habentibus, ut
suo debito satisfaceret, nec sine illo onere, &
proposito comparendi potuit ab alio sacerdote
privato absolu.

Dices non tenere pœnitentem adire superio-
rem pro absolutione à referuatis, nisi in foro fa-
Card. de Lugo de virtute Fidei diuinæ.

cramental: hoc autem modo non potest reus in
casu nostro inquisitores adire, tum quia ipsi in
foro solo conscientie non possunt absoluere, &
supra diximus; tum quia nec ipsi volent eum ali-
ter audire, vel reconciliare, quam in foro judiciali,
in quo foro non obligatur pœnitens adire supe-
riorem, quam primum potuerit: nec ex dicto c. eos
qui, ad hunc comparendi modum obligatur. Sed
contra hoc est, quod obligatio comparendi po-
stea coram superiori imposita in illo textu, non
arcat superiori, ut intrâ sacramentum eum
audiat. Nam excommunicatus ab homine y. g.
per sententiam speciale, non habet ius, ut su-
perior intra sacramentum eum absoluat, sed po-
test index, cui seruata est illa censura dicere,
se nolle pro solo foro conscientie absoluere, sed
pro foro etiam externo, & pœnitens haber obli-
gationem perendi ab eo absolutione eo modo,
quo ille vult absoluere, saltem si sine graui in-
commode potest, in nostro autem casu nullum
grauie incommodum sentit hæreticus iam dam-
natus, & diffamatus, & statim comburendus ex
eo quod cogatur recurrere pro absolutione, ad
inquisitores in foro judiciali, cum nihil damni ex
hoc patiatur, in modo lucretur non solum absolu-
tionem, sed ablationem scandalis, quod aliunde ex
scipio tollere tenebatur, & diximus; dum ergo
recusas se inquisitoribus manifestare, non est di-
spositus ut ab alio sacerdote possit absolu.

§. III.

De facultate per Bullam Cruciatæ, vel ius
bilia ad absoluendum ab hæresi.

99 Controversia hæc iam magna ex parte cel-
lauit: nam in Bulla Cruciatæ semper, & in
Iubilæis ferè semper exprimitur exceptio hære-
sis: Dubium ergo solum est de Bulla Cruciatæ
antiqua, in qua non excipiebatur expressè, & de
Iubilæo, vel alia simili concessione, in qua ea ex-
ceptio non ponatur.

Prima sententia docet, concessa facultate ab-
foluendi ab omnibus casibus etiam contentis in tensi-
Bulla cœnæ, intelligi inclusam hæresim, nisi ex-
cipiatur; ita Sotus, & Corduba apud Sanchez
dicto lib. 2. in Decal. c. 12. num. 10. Reginaldus,
Lorca, Farinacius, & alij apud Suarez in presenti
disp. 21. sct. 4. numer. 21. qui id probabile dixerat
disp. 7. de Censuris sct. 5. num. 12. Idem tenent
Penna, Frechilla, & alij apud Castro Palam di-
cto tom. 1. tract. 4. disp. 4. p. 3. c. 4. n. 1. Fagund.
etiam, Molles, Alphonius de Leone, Peirinus, &
alij apud Dianam 1. part. tract. de absolut. ab hæ-
resi resolut. 1. fundamentum est, quia ubi ius
non distinguunt, nec nos distinguere debemus;
qui autem omnes casus concedit, nullum exci-
pit, quod si aliquem voluerit excipere, illum no-
minaslet.

100 Communis tamen sententia negat etiam vir-
tutæ Bullæ Cruciatæ antiquioris absoluui potuisti.
sententia
communis
se ab hæresi; idemque dicit de facultate Iubi-
læi, aut alterius priuilegij concedentis absolu-
tionem à casibus Bullæ cœnæ, nisi hæresim eti-
am exprimat. Hanc tenent Manuel, Couarto,
Simancas, Rojas, Gutierrez, Henriquez, Azor,
Auela, Zavallos, & alij quos afferunt, & sequitur
Sanchez ubi supra dicens hoc esse certissimum.
Idem docent Nauarrus, Vivaldus, Vasquez, Mi-

KK
randa,

randa, & Garzia, quos afferit, & sequitur Suarez in presenti disp. 21. selt. 4. num 21. recens ab eo, quod dixerat in tom. de censuris; Idem tenet Vgolinus, & Aragonius, quos refert, & sequitur Castro Palao ditta §. 4. num. 2. Accedunt Sylvius, Floronus, Ragucus, Novarius, Victorellus, Portel, Homobonus, Torreblanca, Ricciullus, quos afferit, & sequitur Diana dicta resolut. 1. Ratio est quia in concessione generali non veniunt intelligenda ea, quæ Princeps non concessurus esset, si specialiter proponerentur: talis autem est absolutione hereticis: quæ Pontificis mens constat in primis ex stilo Curia Romanae quam testantur Azor, & alij apud Castro Palao, vbi supra, constat etiam ex declaratione ipsorum Pontificum, qui ita mentem suam, & successorum declaraverunt. Nam Pium V. ita declarasse refert Roias de privileg. inquisit. n. 416. & motum proprium Gregorij XIII. id expresse declarantis refert ad verbum Manuel Roder. in addit. ad Bullam Cruciatæ §. 9. num. 66.

102

Totum hoc pender ex intentione concedentis, quæ ex conjecturis arbitrio prudentis indaganda est; Qualis fuerit haec intentio olim in iis concessionibus generalibus, non est omnino certum, & veraq; sententia fuit tunc fortasse probabilis; & parum refert nunc id scire, sed solum qualis nunc sit. Hoc itaque tempore facilius noscitur Pontificis mens: nam in Bullis Cruciatæ ad tollendum omne dubium expressè excipitur hereticis absolutione, quod etiam communiter fit in Iubilæis. Si quando verò in Iubilæo aliquo ex causa grauissima concessio non excipitur, apponuntur clausulæ derogatoriae adeg. speciales, & efficaces, ut aperte constet Pontificem voluisse pro ea vice absolutionem ab heresi concedere, quarum clausulatum exemplar inuenies apud Hurtadum ditta disp. 84. §. 111. qui §. 110. afferit Filliucium testantem ita fuisse responsum in sacra Pœnitentia anno 1617. occasione Iubilæi concessi à Paulo V. Et quidem dubium non est, quod non obstante reservatione facta, & facienda in Bullæ cœnæ possit Pontifex facultatem eam concedere. Hac autem voluntas in illis circumstantiis prudentissime ex talibus verbis colligitur.

103

Magis posset dubitari, quando in Iubilæo generaliter concedentur casus Bullæ cœnæ, non addita hereticis exceptione, nec etiam appositis clausulis derogatorioris specialibus: vel si forte in Bulla Cruciatæ omittitur exceptio hereticis. Et quidem in iis, & similibus casibus ad conjecturas etiam veniendum erit, que circa Bullam Cruciatæ esse possunt, si præcessit in ista petatio alii cuius apud Pontificem, ut exceptio illa auferretur, vel si sciret ex mandato, aut scientia Pontificis ablatum esse: præsumpto esse posset, quod vellet re etiam ipsa limitationem illam auferre. Si nihil verò tale præcessit, præsumpto esset, quod per errorem scriptoris, vel secretarii, aut typographi omisla fuisse illa clausula. Quod idem cum proportione dicendum esset in Iubilæo in quo tamen major præsumpto esse posset de facultate concessa quia cum ea concedatur pro hac solum vice, & cum formulæ illæ magno studio semper considerentur, & transcribi soleant ex aliis Iubilæis præcedentibus exceptio illa iam nunc denovo ablata contra stylam tot annorum magnum indicium esset voluntatis contraria pro

hac vice. Nec obstareret, quod in concessione generali non debeat casus hic adeo specialis intelligi: nam id verum est, quando non sunt contraria conjecturae, qualis non leuis esset mutatio stylorum adeo pertinaciter retenti per tot annos, & hoc postquam illa clausula addita fuerat ad impediri absolutionem dati solitam. Nam hacten tempore Gregorij XIII. etiam non excepta non minima heresi, non censetur inclusa in illa generalitate. Non tamen silentium illud non esset adeo efficax ad persuadendum, sicut nunc, eo quod postea successores Pontifices noluerint silentio solo significare exceptionem illam, sed verbis expressis, qui vobis reddit mindus efficax silentium ad id significandum, & indicaret recessum positivum ab illa exceptionis voluntate: quamvis nec hoc esset certum signum, sed res tota ex variis conjecturis ponderanda, & iudicanda esset. Non credo tamen pro non fore periculum morale, quod ea exceptio expressa omittatur a secretario, nisi ex voluntate Pontificis concedere volentis pro aliqua vice speciali eam facultatem.

In aliis verò concessionibus magis particularibus quæ fierent alicui personæ, vel alicui religiōni, ut possint absolui, vel absoluere à casibus Bullæ cœnæ, locum habet et regula illa secunda sententia, ut si non explicitur heresi censetur excepta, nisi concurrent aliunde tales circumstantiae, ut præsumpto illa vinceretur. Et quidem non solet ea facultas iam concedi, nisi cum variis limitationibus, & requisitis: quare non facile præsumetur absque illa limitatione, & instructione sub illa generalitate concessa. Quod à fortiori procedit, quando non nominatur Bulla cœnæ in ipsa concessione, sed solum conceditur facultas ad casus Papæ referatos: sub hac enim generalitate non continetur casus Bullæ cœnæ dicunt doctores, quos afferunt, & sequuntur Sanchez vbi supra num. 13. & Castro Palao vbi supra num. 2.

Dubitari solet, an excepti heresi censentur excepti aliij casus, qui redditum aliquem de heresi suspectum, v.g. fautores, receptatores, defensores hereticorum, legentes, imprimitores, & tenentes eorum libros. Affirmant plures, quos afferit Sanchez vbi supra num. 11. & alios afferit Diana ditta tractat de absolu. ab heresi, s. 7. Communis tamen sententia docet excepta heresi, non intelligi excepta alia peccata, quæ formale heresi non continent, sicut redditum suspectum de heresi, & ad Inquisitores pertinentera Sanchez vbi supra num. 12. vbi loquitur etiam de schismatis, de quibus num. 13. præcedenti locutus fuerit. Eandem sententiam tenet Henriquez, Suter, Duardus, Farinacius, Acosta, Filliucius, Alterius, & alij, quos afferit, & sequitur Diana ditta resolut. 7. Adiuverit tamen, in aliquibus ex iis casibus seruanda esse ante absolutionem aliquæ, quæ ab Inquisitoribus, vel etiam ab ipso Pontifice prescribuntur, ut de feminis sollicitata, quæ non denuncianit, notat cum aliis Diana ibi, & de habentibus libros hereticorum, vel ab Inquisitoribus prohibitos notat Sanchez ibi num. 11. Denique adiuverit ex Filliucio 1. tom. tract. 8. num. 265. s. 4. re in iis Iubilæis concessa ab solutione ab heresi, excipi hereticos denuntiatos, qui nec tunc possunt ab solvi.

g. IV.

§. IV.

De facultate absoluendi ab heresi, in articulo mortis, & in casu necessitatis.

106

Duo restant casus, in quibus absolutio dari potest ab alio, quam ab eo, cui erat referuata. Primus est articulus mortis, de quo latè agunt Doctores hoc loco, & latissimè Hurtado dicta disp. 84. sect. 8. sunt tamen difficultates communes omnibus habentibus in articulo mortis casus referuatos, vel defectum proprii Confessarij: de quibus ego dixi quantum fatus erat disp. 18. de penit. sect. 2. & disp. 20. sect. 10. num. 218. & sequentibus. Quibus solum duo dubia breuiter addenda occurunt, que magis propriè pertinere possunt ad absolucionem ab heresi.

An hereticus in articulo mortis possit a Sacerdote heretico absoluiri ab heresi, non adiungit alius Sacerdos.

Primum dubium esse potest, an hereticus, qui in articulo mortis non habet Sacerdotem alium, cui confiteatur, nisi hereticum, possit & debeat ei suam heresim confiteri, ut ab eo absoluatur: suppono enim ex doctrina locis citatis tradita, quemlibet Sacerdotem etiam degradatum, & hereticum habere pro eo articulo iurisdictionem, & facultatem absoluendi à quibuslibet peccatis, & censuris absolutione non solum indirecta, sed etiam directa, cum certis tamen conditionibus, & oneribus penitenti in iungendis in certis casibus. Dubium hoc proponit Hurtado dicta disp. 84. §. 141. & sequent. & dicit, Si heres is confitenda est eadem quam tenet Confessarius, non esse obligationem eam illi confitendi, sed alia peccata diuera; illam enim frusta confiteretur penitentis Confessario, qui cum putet errore saltem culpabili eam non esse peccatum, non habebit intentionem ab eo peccato absoluendi, cum non putet penitentem eo peccato ligatum esse. Imò quamus promittat, & iurer Sacerdos, se habitum intentionem etiam circa illud peccatum, non esse ei credendum. Vnde postea infert, etimis heres is sit diuera ab ea, qua Confessarius errat, non esse confitendam formaliter ut heres is est; sed tantum materialiter hoc est, non esse apertendam, quatenus est pertinacia contra Ecclesiam, quia Confessarius Ecclesiam, & pertinaciam contra illam contineat, sed solum debere penitentem se accusare, quod pertinaciter errauerit in tali materia, non explicando, quod pertinacia sit contra Ecclesie autoritatem: illa enim omnes, & sole circumstantiae sunt confitenda, que sine graui incommodo explicari possunt. Potest autem illi Confessario sine incommodo explicari error pertinax, non verò pertinacia contra Ecclesiam: ergo illa circumstantia, & non hec explicanda erit.

107

Hec tota doctrina difficultis est, & subtilitate magis, quam soliditate commendabilis. Nam incipiendo ab hoc ultimo, cur saltem non posset se penitentis accusare, quod contra veram Ecclesiam pertinaciter errauerit in tali materia, non explicando que, & qualis sit vera Ecclesia? Neque enim penitentis debet in confessione explicare, que sit vera Ecclesia, sed explicando se contra Ecclesie verè autoritatem pertinacem fuisse, explicat totam speciem, & essentiam sui peccati: & hic modus loquendi non ostenderet Confessarium hereticum, quem supponimus non errare

Card. de Lugo de virtute Fidei divina.

in illa materia, sed in aliis, imò illam etiam hæsim indicare, quamvis eret in agnoscenda vera, & Catholica Ecclesia.

Deinde in vniuersum, & comprehendendo etiam primum casum, quo penitentis accusat se de heresi, qua Confessarius etiam laborat, probo non excusari ab eius confessione ex eo, quod Confessarius non estimet illud peccatum. Suppono autem Sacerdotem illum, licet hereticus sit, velle tamen ritè, & validè formam absolutio- nis proferre, cum intentione debita iuxta institutionem huius Sacramenti factam à Christo: nam si hanc intentionem non habet, perinde est, ac si non daretur copia Sacerdotis, quia idem est Sacerdotem note, ac non posse Sacramentum penitentia ministrare.

Hoc ergo supposito, dico errorem Confessarij eadem, vel diuersa heres is laborantis, non excusare ab illius heres is confessione: quia quod Confessarius errore priuato aliquid, quod à penitente dicitur pro peccato, & reuera peccatum est, putet non esse peccatum, non facit, quod posita ab illo etiam peccato directè cum aliis non absoluat. Ideo ex communi Doctorum sensu dixi disp. 21. de penit. sect. 4. num. 7. non requiri ad valorem absolutionis, quod Confessarius de omnibus, quæ audit à penitente, iudicet, an sint peccata graui, velle leua; imò neque an sint, vel non sint peccata, sed sufficiat, quod audiat, & intelligat, ac potea absoluat cum debita intentione. Et paulò antea in disput. 16. sect. 1. 5. num. 604. & sequentibus cum communi sententia probauit, Confessarius errantem ex ignorantia circa maiorem partem peccatorum, & corum grauitatem, adhuc ab iis omnibus directè absoluere, & ideo penitentem parentem alio confessario dicto, debere illi onus sua peccata integrè confiteri: sufficit enim, quod Confessarius audiat, & intelligat has voces, *socidi hominem*, & eorum sensum, licet ob ignorantiam nesciat, an illud sit peccatum mortale, vel etiam peccatum: adhuc enim poterit ab illo etiam directè absoluere, nec postea est obligatio repertendi confessionem illius peccati. Hinc est, quod si ego sciam meum Confessarium obstinatè tenere, quod aliquid non sit peccatum, quam opinionem ego improbabilem puto, satisfacio præcepto confessionis confitendo ei peccatum illud, quidquid ipse per errorem putet non esse peccatum, dum tamen error ille non proueniat ex me, qui grauitatem, & circumstantias peccati non bene explicuerim. Sicut ergo non excusor ego in illo casu à confitendo meo peccato Confessario, à quo scio non estimandum peccatum: sic in casu nostro non excusabitur penitentis a confienda sua heresi Sacerdoti heretico, à quo scit non estimandum peccatum.

Ratio autem à priuati, qua finaliter soluitur argumentum contrarium, est, quia error priuatus Confessarij circa grauitatem peccati, quod audit, aut circa malitiam eius non nocet valori absolutionis ritè postea prolate: nam hæc non regulatur in suo valore à iudicio, quod Confessarius fecit de malitia, aut grauitate peccatorum, quæ audiuit, & intellexit: nec dicit Confessarius explicitè, vel implicitè, *ego te absolvo à peccatis*, quæ iudicauit esse peccata. Absit talis intentio, aut sensus eorum verborum: sed sensus est, *ego te absolvo à peccatis, que mihi confessus es*: loquendo de absolutione directè, nam absolutione indirectè non tam sit ex iis verborum directè, quam quasi per

KK 2 concio

108

concomitantiam ex eo, quod gratia sancti: ans non potest mandare ab uno peccato, quin afferat simul omnia mortalia, que secum non compatitur. Quamuis ergo Sacerdos haeticus errore priuato putet pœnitentem, non esse ligatum peccato illo haeresis; quod confitetur; absoluunt tamen non dirigitur ab illo errore priuato, sed babet intentionem soluendi omnia vincula, quæcunque sint ex processu, & confessione fibi facta dependentia: hic enim est sensus illorum verborum, quæ dum Sacerdos proferre vult iuxta sensum à Christo institutum, vult certe proferre cum tota efficacia, & vniuersalitate, quam ex institutione Christi habere possunt. Sicut etiā Calvinista baptizans, licet errare priuato putet verba illa formæ esse solum concionatoria, & non operatoria: quia tamen intentione magis vniuersali, & efficaci intendit baptizare iuxta Christi institutionem, habet intentionem proferendi illa verba iuxta eamdem institutionem, & per consequens verba operatoria, quod idem in aliis mille exemplis apparet. Si ergo Sacerdos haeticus non obstante illo errore potest absoluere, & de facto absoluere directe ab illo etiam peccato haeresis, non potest excusari pœnitens, ab eo confitendo, quamuis Sacerdos errore priuato iudicet illud non esse peccatum.

Secundum dubium potest esse, an deficiente Sacerdote, alius, qui Sacerdos non sit, possit haeticum moribundum, & absolutionem pœnitentem absoluere, non quidem à peccato, nec sacramentaliter, sed saltu ab excommunicatione Papæ reseruata. Prima sententia affirmat, quam tenent multi quos afferunt & sequitur Henriquez lib. 6. de Penitent. cap. 9. num. 3. & quos refert Suarez dis. 7. de Censuris sct. 6. num. 4. Item Antonius, Margarita Confess. & Bartholomæus à Ledesma, quos refert Sanchez lib. 2. in Decalog. cap. 13. num. 13. eamdem probabilem dicunt Aula, Ioann. Valerius, Ioann. Sancius, & Martinus Ledesma, quos afferunt Diana parte 3. tract. 4. de sacram. resolut. 133. quibus addit part. 5. tract. 3. de casibus occurrentibus tempore mortis, resolut. 77. Abbatem, Sylvestrum, Armillam, Philippum de la Cruz, & Philibertum Machinum. Fundamentum est, quia Ecclesia potuit pro eo casu hanc facultatem iis omnibus concedere, cum ad absoluendum à censuris, non sit necessarium sacerdotium: cum ergo necessitas urgat, & aliunde omnibus, quibus potuit, nempe omnibus Sacerdotibus dederit pro eo casu facultatem absoluendi ab omnibus peccatis, præsumi debet omnibus etiam aliis, quibus potuit, dedisse facultatem absoluendi ab omnibus censuris. Unde multi ex iis Auctoriis addunt, deficiente Clerico, posse etiam quilibet laicum fidelem, eam absolutionem conferre.

Secunda sententia communis, & verior id negat, ita Sanchez & Suarez locis citatis, Molina, Filliucius, & Bonacina, quos afferunt & sequitur Castro Palao dicta dis. 4. p. 3. §. 5. num. 14. Layman, Villalobos, Sotus, Couarruu. & Garzia, quos afferunt, & sequitur Diana dicta parte 3. ubi supra dicta resolut. 133. Ratio est, quia haec facultas nullibi inuenitur concessa, nec etiam ex usu Ecclesiæ colligi potest, immo enim usus est in contrarium: & Tridentinum sct. 14. cap. 7. de sacramento Penitentia solum dixit: ne occasione reservationis aliquis pereat, in eadem Ecclesia Dei custoditum semper fuit, ut nulla sit referma-

tio in articulo mortis: atque ideo omnes Sacerdotibus quilibet pœnitentes à quibusvis peccatis, & Sacerdotibus sit mentio, deinde id fieri dicuntur, ne aliquis pereat. Quæ ratio in casu nostro non procedit, cum sine absolutione à censura possit quis absoluari, si habuerit contritionem, sine illa autem absolutione à censura nihil prostr. Nec enim tanti referit, quod seipili possit in loco sacro, vel quod Misla possit pro eo offerri: præterim cum possit etiam ad hos effectus absoluiri ab habente legitimam potestatem. & aliquando etiam expedit mortuum in his punici, ut timeantur censura, quæ ad hunc ipsum effectum ordinata sunt, ut fidèles a grauioribus sceleribus terreatur.

Addi potest, si ratio primæ sententie efficax esset, nimirum probaret, si enim Ecclesia possit in eo articulo dedisse potestatem absoluendi à censura omnibus, quibus dare potest, sicut potestatem absoluendi à peccatis dedit omnibus quibus poterat, etiā degradatis, & haeticis: posse aliquem infere deficiente laico aliquo viro, posse etiam fœminam fidelem absoluere à censura in eo articulo: quia de potestate absoluere Ecclesiæ eam potestatem fœmina posse communicare, docet Suarez de censuris dis. 2. sct. 3. n. 7. cum Paludano, Soto, Nauarro, & Vgolino, quos affert. Adde non deesse qui dicant, posse Pontificem hanc potestatem communicare homini non baptizato: sic enim sentit Vgolinos, quem affert Suarez ibid. num. 12. Nemo autem ex Auctoriis prima sententia adhuc eam facultatem in articulo mortis ad fœminas, vel ad infideles extendit: vereor tamen, ne paulatim ad eos etiam progrediantur. Non est ergo verum, quod Ecclesia pro eo articulo potestatem dederit iis omnibus, quibus dare potest, videntis tota sua potestate.

Facilius admitti posset quod dixerunt Vgolonus, & Paludanus apud Suarez dicta dis. 7. de Censuris sct. 6. num. 11. deficiente sacerdote, ludicem Ecclesiasticum non sacerdotem qui, alias potestatem habet excommunicandi, & absoluendi à censuris posse, absoluere moribundum non sibi subditum, quem extra illum articulum absoluere non posset. Quia sicut iurisdictio ad absoluendum à peccatis, quam Patrochus habet in suis subditos, extenditur in articulo mortis ad subditos alienos; ita iurisdictio, quam Iudeus ille Ecclesiasticus habet, & potest absoluendi suis subditos à censuris, extendi potest ex presumpta Ecclesiæ pia voluntate ad subditos alienos. Quamuis non immerit Suarez addat nec hanc extensionem fundamentum solidum habere in iure, vel consuetudine.

Negari tamen non potest primam sententiam salem ob auctoritatem tot Doctorum probabilem esse, prout patentur Sanchez, Castro Palao, Diana, & alij, qui inde inferunt, non solum posse, sed debere laicum in eo casu absoluere moribundum à censuris, quia cum possit secundo sententiam probabilem inuare proximum in ea necessitate constitutum, non potest hoc beneficium licet priuare. Ego difficile hanc obligacionem in praxi credam, & quidem usus communis contrarius est, nam sèpè casus occurrit, & homines sine copia Sacerdotis moriuntur, nec inquam laici præsentes eos absoluunt; nec Suarez, qui plures Auctores pro illa prima sententia auctoritatem quicquam de hac obligacione intulit. Ratio au-

tem esse potest, quam insinuauit idem Suarez d. a sect. 6. numer. 9. ad excusandum, cur Ecclesia hanc potestatē solis Sacerdotibus dederit. *Quia*, inquit, *in re, que solum ad quandam virilitatem pertinet, & valde accidentariam, satis est, ut moraliter loquendo, vix possit accidere casus, in quo non possit per simplicem Sacerdotem huic incommodo preuideri: nam & copia Sacerdotis fere semper innenit, & casus censure reservata in articulo mortis, non est adeo frequens; ideoque raro accidere potest, ut ob defectum huius potestatis laico concessum detrimentum aliquod magni momenti fidles patiantur.* Quam rationem pauli alter ad nostrum easum applicare possumus hoc pacto. Ecclesia enim non minus, in modo magis tenetur ad subueniendum fidelibus in mortis articulo, quam teneatur quilibet priuatus, cum Ecclesia, & Pontifex teneat ex officio priuatus autem ex charitate solum erga proximum. Si ergo Ecclesia non oblitante illo detimento, noluit laicus, vel etiam non Sacerdotibus eam potestatem absoluendi communicare, ut docet communis sententia, & in hac ipsa negatione potestatis Ecclesia non peccat, cur peccabit laicus priuatus, qui ex officio non tenetur, negando vnum illius potestatis, qua multo verius est eum carere? Si enim detimento proximi tantum esset, obligaretur Ecclesia ad illud praecauendum: si ergo Ecclesia licet detimento illud permittit, ut veterior sententia docet, cur peccabit grauitate priuatus illud permittendo, præsternit cum ipse non possit tuum remedium dare, sed dubium Ecclesia verò certum, & tutum dare potuerit? Si ergo Ecclesia non peccat contra charitatem, prohibendo fidelibus, ne hereticum v.g. etiam cum signis penitentie mortuum sepeliant in loco sacro, vel pro eo publica suffragia offerant, quia licet ea de causa aliquid plus in purgatorio patiatur, id tamen expedit ad aliorum terrorem, non peccabit etiam contra charitatem alius, qui ex officio non tenetur ad eum liberandum, si conformet se huic iusta Ecclesia voluntati, & permittat Ecclesiasticas penas circa ipsum exequitioni mandati. Hoc enim totum redundat in bonum fidelium, quod Ecclesia intendit, nempe ad eos deterrendos, & coercendos. Ceterè non peccauit contra charitatem S. Gregorius Magnus, qui (ut ipsem refert lib. 4. Dial. cap. 55.) Monacho proprietario cum contitione tamen defuncto sepulturam in loco sacro negavit, & per triginta ab eius obitum dies suffragia pro ipso non obtulit, quibus diebus clapsis, iussit pro eo missas offerti per alios triginta dies, post quos apparuit defunctus fratri suo referens quomodo in pœnis detentus fuisset, & sacrificiis tandem oblatis eripebas. Id enim sanctissimus Pontifex prudenter fecit ad deterrendos alios Monachos à vitio proprietatis, prout reuera efficaciter deterriti fuerunt. Non ergo apparet, quod hic sit ex iis casibus, in quibus charitas obligat grauitate ad subueniendum proximo, cum posse laicus probabilitate iudicare, Ecclesiam nolle ei in hoc casu tam citio subuenire, sed potius velle, ut ad aliorum exemplum aliquandiu pati permittatur.

Exemplo vulgari hoc ipsum declarati potest: finge Petrum à iudice ad mortem damnatum petere, ut cum liberes, quia facultatem à Principe habes reos mortis aliquando liberandi. Quis diceret, te sub peccato graui ad id tenebit, nec posse permittere, ut iusta iudicis sententia exequitione.

Card. de Lugo de virtute Fidei divina.

ni mandetur? Multo autem minus tenereris, si facultas Principis tibi concessa dubia esset, & verius existimares non subsistere. Sic autem se habet laicus, vel non sacerdos in nostro casu: qui ex uno capite scit excommunicatum esse prohibitum ab Ecclesia sepultura facta, & suffragiis publicis, & ex alio capite dubitat, an habeat facultatem illum ab hac Ecclesiastica pena liberandi, quæ sicut iuste ab Ecclesia inflicta est, ita potest iuste permitti, ut eam patiatur. Aliunde esset, si ageretur de salute aeterna illius animæ: tunc enim charitas proculdubio obligaret ad ei subueniendum, atque ideo ad hanc obligationem tenerendum, utrumque idoneum est. 116

Adiungit aliqui, quando excommunicatus absoluatur à laico, vel à clero non sacerdote in illo articulo ob defectum sacerdotis, esse procurandam post mortem absolutionem ab illo, cui reseruata erat ab solutio: quia ab solutio prima fuit dubia, atque adeo si falsa esset re ipsa prima sententia, non esset verò absolutus, & carceret suffragiis Ecclesie, perseuerante adhuc efficacia censure non ablata. Ita Sanchez & Castro Palao locis citatis, & Trullench, quem afferit, & sequitur Diana d. a par. 5. vbi *Supra dicta resolutio* 77. qui tamen non dicunt esse obligationem, sed expedire, ut procuretur *ca*bsolutio. In quo tamen non video, quām consequenter ij loquantur: quia si agnoscunt obligationem in laico absoluendi, ne defectu absolutionis, quæ fortasse prodebet posset, excommunicatus detimento patiatur, carendo suffragiis publicis Ecclesie; ob eandem rationem erit obligatio procurandi secundam absolutionem certam, ne fortè prior fuerit invalida, & anima patiatur idem detimento. Imò ex uno capite maior erit hæc obligatio in hærede, cui magis commendata videtur cura animæ defuncti, cui succedit, quām sit illa alia obligatio in aliquo extraneo, ad quem non spectat ea cura, nisi ex charitate communis. Dixi tamen ex uno capite, esse debere maiorem hanc obligationem: nam ex alio capite erit fortasse minor, nempe ex parte detimento, quod defuncto interfertur: nam si absque vlla absolutione decedat, nullus sacerdos audet pro eo offerre sacrificium si verò absoluatur prius à non sacerdote, poterunt postea sacerdotes ampliando opinionem illam probabilem, applicare illi suas missas; & quamvis opinio de valore absolutionis sit falsa; fructus tamen præcipuus sacrificij proueniens à Christo offerte, illi proderit, si decessit in gratia. Nam Ecclesia potest quidem prohibere, ne offerant sacrificium pro aliquo; si tamen ego vel ex ignorantia, vel etiam ex malitia offero, non potest impeditre, ne fructus præcipuus sacrificij illi proficit: hæc enim applicatio pender à sola mea voluntate, ut notauit diff. 19. de Eucharistia sect. 10. num. 185. quare absolutione illa etiam si sit falsa, faciet fatrem per accidens quod fructus sacrificiorum, quæ alias pro eo non offertur, illi proficit omnibus tamen pensatis videtur hæres magis obligari ad procurandam defuncti absolutionem, cum eius personam gerat, & eius causam agere debeat.

Secundus casus principalis, quo absolutione aliquando dari potest ab alio, quām ab eo, cui erat reseruata, solet assignari quando excommunicatus est taliter impeditus, ut non possit vlo uata.

KK k 3 modo

Excommunicatus in quo alio casu posse sit ab alio absoluiri, quām ab eo cui excommunicatio erat reseruata.

modo adire eum, cui absolutio reseruatur: de
hoc tamen dixi satis dis^{put}. 20. *de Petit. s^{ett}. 10.*
numer. 218. & sequentibus, & videlicet posset Hurtado
in praesenti dicta dis^{put}. 84. s^{ett}. 9. §. 169. & se-
quentibus.

Alij tamē non contemnendi doctores putant hæreticum occultum non esse irregularem, nam textus omnes de notorio solum loqui videntur. Hanc sententiam probabilem esse dicunt. Henriquez Eman. Sa, Sayrus, & Aula, apud Sanchez, vbi supra num. 1. qui num. 18. fatur hanc irregularitatem esse valde dubiam. Vnde probabilem esse fatur etiam Castro Palao dicto num. 2. & Reginaldus in proxim. 2. lib. 3. orat. 2. cap. 15. numer. 18. 3. & Diana 1. parte vbi supra resol. 11. 4. qui alias auctiores addit. 2. parte vbi supra dicta resolut. 24. & 4. parte tract. 2. de irregularitate. resol. 46. Erdenique hanc sententiam, ut virorem amplectitur Hurtado in presenti diff. 87. sect. 1. §. 10. & mili etiam probabilem videntur; omnia enim que pro contraria afferuntur, probabilem habent solutionem, & non sunt multiplicanda irregularitatem, vbi clare non constant.

117 Hæc omnia dicta sunt de facultate absolendi
An pœnitentia non habens directe ab hæresi. Potest tamen queri, an alii
Confessarum quando pœnitens non habens Confessarium, vel
a quo directe alium a quo directe possit absolu ab hæresi, vel
potest absolu ab excommunicatione ob hæresim contracta, &
ab hæresi, vel aliunde indigens confessione sacramentali pro-
prietate necessitate recipendi Eucharistiam vel ob-
alias causas, ab quas differe non potest confes-
sionem, possit tunc confiteri sacerdoti approbatu
qui cum possit directe absoluere ab aliis peccatis,
& indirectere a peccato hæresi, non tamen ab ex-
communicatione ob hæresim contracta. De quo
agit Hurtado in presenti dicta dissp. 8.4. fct.7. sub-
fct.3. per totam. Ego autem egi de codem pun-
cto dissp. 14. de Euch. fct.5. per totam, & præter-
tim an. 99. & ex ibi dictis constat posse etiam in
peccato hæresi eum casum occurrere; vbi etiam
dictum est quid tunc pœnitens agere debeat, &
an sit obligatio confidendi sacerdoti inferiori
peccatum etiam illud reservatum, a quo ipse non
potest directe absoluere, & alia, qua circa hoc
punctum desiderari posse.

SECTIO IV.

De aliis pœnis spiritualibus hæreticorum.

Hæreticorum panis spiritalis, non posse in loco sacro sepelebitur. **A** Lit. assignari solent hæreticorum pecunia spirituales, de quibus nunc breuiter agendum. Prima esse potest, ne possit in loco sacro sepelebitur. Peliri quam pecuniam primo loco ponit Castro. **P**alio 1. tom. tract. 4. dist. 4. punit. 4. num. 1. & colligit ex cap. quicunque, de hæreticis in sexto vbi glossa idem docet, & Farinacius de hæresi, q. 192. toto §. 3. à num. 38. qui aduertunt hoc intelligi de eo, qui ita notorie hæreticus obiit, ut nulla possit tergiuertione celari: hunc enim qui praefumperit in loco sacro sepelebit, eo ipso manet excommunicatus. De illo tamen texto & de hac prohibitione an sic intelligenda de omnibus hæreticis, diximus supra disput. 14. sectione 4. 8. 5. dub. 5. & disputatione 20. de Eucharistia sect. 2. num. 5. 6.

119 Secunda pœna assignari solet irregularitatis, quam non solum incurvant hæretici ex infamia, quæ oritur ex notorietaate criminis gravissimi, quæ communis est aliis criminibus gerentibus infamiam, & non habet locum nisi in publicis, & notoriis; sed peculiari etiam riteculo ratione hæretis, quæ ipso facto reddit hæreticum irregularum. Quare sententia satis communis, & probabilissima docet, quemlibet hæreticum externum etiam occultum esse ipso facto irregularum. Ita pluribus citatis Sanchez lib. 2. in Decalog. cap. 25. numer. 2. & alij pluribus, quos affert, & fequitur Suarez in presensiis disputatione. 21. selt. 5. num. 1. & disput. 43. de censuris selt. 1. Castro Palao dicto punct. 4. num. 2. Filiicrus, Coninch, & Bonacina apud Dianam 1. parte tract. de Bulla Crucis resolut. 114. Rodericus, Vgolino, Farinacius, Reginaldus, quos affert & fequitur idem Diana 2. parte tract. 1. miscell. resolut. 24.

Afferri solent ad eam irregularitatem probandan aliquam antiqua decreta, ex Gregorio Magno in c. nos consuetudinem, dist. 1. 2. et ex 7. Synodo in cap. conuerentibus 1. q. 7. & ex Leone Papa in cap. saluberrimum; eadem causa, & quæd. tenuerat ea decreta non satis id probant: nam in primis ex iis constat ponitus ab antiquo id obseratum, ut clerici, sacerdotes, & Episcopi ab heretici reuertentes, in suo saltu gradum benigne recipiebantur, & retinuerantur, non tamen ad aliorum ascenderent; non erant ergo irregulares: nam irregularis non posset exercere ordinem pontificis subcepimus. Deinde in iis omnibus sermo erat de hereticis notoriis, de quibus Prælati dubitabant, an eos posse, aut deberent in suorum graduum ministerio relinquere. Vnde considerandum etiam est, ea decreta non tam regulam, & legem tradere ipsius hereticis conueritis, quid ipsi agere debeantur, quam Prælati, quomodo le erga eos debent gerere: funtergolges, quas obseruare debent Prælati, quando eos Ecclesia reconciliant, non tamen videtur leges, quas ipsi debeat in seipsis exsequi, quando secreto, & in foro conscientiae Ecclesiae reconciliantur. Afferri etiam solent ex Innocentio III. in cap. Inter sollicitudines de purgat. canon. vbi laudatur Archiepiscopus, quod Decanum de herete suscepimus suspenditur a beneficio, & statuitur, quod si in purgatione defecerit omnino priuetur. Sed tamen ipse Suarez dicta disp. 4.3. de censur. fact. 1. non facetur, ibi non agi apterè de irregularitate, & crimen illud fuisse cum infamia publica. Nec magis vrget, quod alij afferunt ex Alexandro IV. in cap. *Quicumque s. hereticī de heret. in 6. vbi præcipitur, ne hereticī, aut illorum filii, factores, & recipiatores, admittentur ad ullam beneficium, vel officium publicum.* Inde tamen non potest colligi irregularitas, cum non prohibeatur usus ordinum: nec etiam de heretico occulatur, alioquin filius illius, qui semel folsus in cubiculo peccauit contra fidem, esset irregularis, quod nemo dicit.

Magis posset vrgere Breue quoddam Clementis VII. (non Clementis VIII. vt per et-
torem citatur apud Suarez *vbi supra numer. 2 et num. 8.*) quod incipit: *Cum scis, et referas*
apud Pennam in fine dicitor inquisit. *Vbi* Pontifex concedit inquisitoribus facultatem
dispensandi in irregularitate cum hereticis oc-
cultis: *Supponit ergo, hereticos etiam oculis* esse irregulares. *Respondetur tamen in primis,*
aliquos